

DIRVA

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

LVI.

Spalis — October 1, 1971

Nr. 73

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PAVOLGIO
VOKIEČIAI

RUSŲ OFENZYVA

KREMLIUS PRALAIMI ŪKINIAME FRONTE

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Rusijos carų metais atimtos iš kalmukų sritis buvo kolonizuojamos vokiečių. Derlingos žemės traukė kolonistus ir netrukus jau per 400,000 vokiečių sukūrė stiprią vokišką koloniją Pavolgio srityje. Vokiečiams įgimtas darbštumas, bet agrikultūrinis pranašumas prieš rusiškuosius kaimiečius, Pavolgio vokiečius pastatė Rusijos žemės ūkio viršūnėje.

Carams žlugus, sovietinė tironija žiauriai nugalino Pavolgio vokiečius. Šiautėjo "nubuožinimas", čekos teroras, deportacijos. Bet kolonija atlaikė tris žiaurias teroro dekadas. 1941 metais Pavolgio vokiečių kolonija priskaitė dar apie 400,000 asmenų. Jie turėjo ir kai kurias autonominės srities teises.

Visiškai nepajudinti iš savo igyventų teritorijų per I Pasaulinį karą, nors tada carinė Rusija kariavo su kaizerine Vokietija, Pavolgio vokiečiai buvo sukrėsti dėl Sovietinės Rusijos karo su Hitlerine Vokietija. Pavolgio vokiečiai buvo pasiskelbti Tarybinės tėvynės išdavikais ir socializmo priešais.

1941 metais visi vokiečiai, rudenio, buvo deportuoti iki vieno. Tai būta nepaprasto brutalumo deportacijų. Tai buvo beveik žudynės. Tačiau, 1956 metais per XX Partijos kongresą kaltindamas Staliną genocidu, Chruščiovas neminėjo Pavolgio vokiečių deportacijų, nes tos deportacijos buvo jo visuotinių operacijų dalis.

1941 metais rudenį sovietų saugumo organai deportavo, iš viso, pusantro milijono savo piliečių. Tai buvo Pavolgio vokiečiai, Krymo totoriai, Kaukazo tautos: Čečėnai, Ingušai, Karachai, Balkarai, daug kalmukų. Daugelio tų tautų jau nebėra. Jos totaliai išnyko deportacijų ir tremties sąlygų pasekoje. Dabartinė etnografinė Sovietų Rusijos tautų dislokacija ir toks pat žemėlapis nebeturi daugelio tautų vardų, kurie prieš 1941 metus dar figūravo etnografiniuose sąvaduose. Tos tautos taip išnaikintos, kad jau nebėra kam ir paklausti apie jų likimą, juo labiau ginti jas prieš sovietinį genocidą.

Pavolgio vokiečiai buvo išmėtyti Sibiro tundroje žiauriausių žiemų sąlygose. Kartu su pusiantru milijonu kitų deportuotųjų tą 1941 metų rudenį, Pavolgio vokiečiai dingę iš etnografinių Sovietų Rusijos davinių.

Tačiau 1964 metais Sovietų valdžia "prisiminė" Pavolgio vokiečius ir paskelbė, kad šie sovietiniai vokiečių kilmės piliečiai rehabilituojami politiniai, jiems nušalinamas "išdavystės" ženklas, pri-

Paskutinėmis dienomis esame naujos sovietų 'taikos' ofenzyvos liudininkais. Brežnevas skubiai išsišaukė V. Vokietijos kanclerį Brandtą į Krymą. Ne ultimatumui išteikti, bet viliojančiom bendradarbiavimo galimybėmis aptarti. Už poros savaitių tą patį Brežnevą matėme Jugoslavijoje raminantį ne labai pasitikintį Tito. Dar vėliau jį matysime lankantis Prancūzijoje. Ministeris pirmininkas Kosyginas vyksta į Kanadą. Trečias valdančios 'troikos' narys, Podgorny važiuos į Hanoją...

Tokia karštingiška veikla kalba už tai, kad Kremliaus vadai skaičiuoja, jog jiems liko ne labai daug laiko. Grėsmė iš Kinijos pusės reikalauja laikyti didesnes karines pajėgas Toluosiuose Rytuose ir ieškoti didesnės įtakos Artimuosiuose Rytuose. Indijos Vandenyne ir Pietryčių Azijoje iki pat šiaurinio Vietnamo. Visa tai reikalauja didoką ūkinio pajėgumo dalį panaudoti kariniams tiks-

pažįstamas lojalumas Sovietų tėvynei. Taip pat buvo numatytas ir eventualus jų grįžimas į savo senas gyvenvietes.

Viskas tai yra melagingi tvirtinimai. Trys dešimtmečiai išnaikino Pavolgio vokiečius. Veikiamieji žvėriškųjų ištrimo sąlygų išnyko senesnieji, o išblaškymas, asimiliacija ir baimė sugrįžti į vietą, kur prasidėjo jų naikinimas, su naikino ir tas gailias liekanas, kurios sentimentaliai norėtų grįžti prie Volgos.

Todėl Pavolgio vokiečių liekanos kuriasi kitur, išblaškytos Sibire ir Kazachstane.

Su revolveriu ir durtuvu, atsuktai į deportuojamųjų nugaras, Sovietinė valstybė lengvai išsprendžia savo piliečių "lojalumo" problemas. Tai gerai žino ir Pabaltijo tautos, žudomos dėl "nelojalumo" savo žudikams.

lams. Bet, jei ginklai kuriam laikui gali laiduoti sovietų sienų status quo, jie negali sustabdyti ūkinio atsilikimo slinkties. Chruščiovas svajojo, kad 1970 metais JAV galės pasivyti JAV. Iš tikro sovietai turi impozantišką karinę pramonę, kuri iki šiol tačiau nepajėgė pagaminti didelių sunkvežimių. Jų pasisekimai erdvės užkariavime irgi buvo išpuodingi iki amerikiečių juos toli pralenkė. 1971 metais sovietinio piliečio mėnesinis vidutinis uždarbis siekė tik 125 rublių, kurio oficiali vertė yra bent 11% aukštesnė už dolerį. Amerikietis uždirba apie 4 kartus daugiau, jo darbo našumas pralenkia sovietinį visu 100%.

Žinia, labai sunku viską apskaičiuoti remiantis rubliais ir doleriais. Vieni daiktai ir patarnavimai nelygiai kaštuoja čia ir ten. Tačiau pagal visus galimus rodiklius sovietinis ūkis netikėgaliai pavyti JAV, bet ne labai tolimoje ateityje pats bus aplenkiamas tokių 'nykštukų' kaip Japonija ir Vakarų Vokietija! (Sovietų pramonė, pavyzdžiui, 1970 metais pagamino 344.000 autovežimius. Tokių skaičių Volkswageno įmonės patiekia per 8 savaites).

Padidinti sovietų produkciją gali tik sistemos pakeitimas, kas dabartiniams sovietų vadams yra nepriimtina. Kita daugiau laikino pobūdžio priemonė būtų padidinimas vakariečių "know how" importo per pasikeitimą mokslininkais ir studentais, ir špionazą. Nepaprastai didelis nuostimis sovietų diplomatų yra įkinkytas į tiesioginį ūkinį špionazą. Tai ryškiai paaiškėja pereinant savaitę D. Britanijai paprašius atšaukti 105 'diplomatus' t.y. daugiau negu 20% sovietų įvairiausių misijų narių. Be to, sovietams dar skubiai reikalingos vakariečių maši-

nos ir joms įsigyti kreditas.

Iš kur sovietai daugiausia tikisi pagalbos rodo jų 'flirtas' su vokiečiais. Dar 1964 metais Chruščiovo žentas Adžubėjus, tuo laiku 'Izvestijos' vyr. redaktorius, atsilankęs Vokietijoje, ten pajuto "stiprų revanšo noro kvapą". Prieš keletą savaitių Vokietijoje viešėjęs dabartinis vyr. redaktorius Tolkonov Vokietijoje jau nematė jokio šešėlio. Vokiečių pramonės koncernai jam buvo ūkio "gigantai", o markė stipriausia pasaulio valiuta. Vokiečių pramonė praktiškai nieko nesą negalima.

Žinia, tas 'flirtas' nėra visai sklandus. Užsakymas vokiečių Mercedes-Benz pastatyti milžinišką sunkvežimių fabriką Sovietijoje buvo atšauktas vokiečiams reikalaujant per aukštų nuosimčių už kreditą.

Dabar tą sovietams skubiai reikalingą fabriką kiek geresnėmis sąlygomis žada statyti amerikiečiai. Rytų Vokietijos valdžia nenori sutikti su keturių didžiųjų nutarimų apie laisvesnį susisiekimą tarp Vakarų Vokietijos ir Vakarų Berlyno. Iš dalies tie nesklaidumai aiškintini sovietų noru atimti vokiečiams apetitą per dideliu brangi-

KUR BORMANNAS?

Buvęs ilgametis vokiečių slaptosios tarnybos viršininkas, generolas Reinhardas Gehlenas parašė atsiminimų knygą "Jetzt rede ich" (Dabar aš kalbėsiu"). Ši knyga žada greit pasirodyti knygų rinkoje. Ji, dar nepasirodžiusi, sukėlė nemažą triukšmą. Yra balsų, kad reikia ją uždrausti. Bet vokiečių spauda apie šią knygą jau kalba ir ištraukas skelbia viešai.

R. Gehlenas savo knygoje paskelbė didžiausią sensaciją, kad buvęs Hitlerio artimiausias bendradarbis Martynas

Dail. Juozo Bagdonas, parodos atidarymas įvykis š.m. spalio 8 d., penktadienį, 7:30 val. vak., Kolumbo vyčių salėje 86-22 85 Street, Woodhaven, N.Y. Paroda tęsis dvi dienas. Pažymėtina, kad šį kartą dail. J. Bagdonas, kaip žinomas modernistas, išstato kitokio žanro kūrinius, negu iki šiol buvome prapratę matyti. Tai bus vaizdai iš Lietuvos partizanų gyvenimo ir Lietuvos laisvės kovų. Parodą ruošia LB New Yorko Apygarda. Tuo pat laiku vyks LB 20 m. sukaities minėjimas.

nimu. Užtat ir Brandtas simboliškai buvopasauktas į Kremliaus vasarvietę Oreandą, kuri praktiškai yra Jaltos, kur buvopadikuotas Vokietijos ir Europos padalinimas, priemiestis. Susitarimas ir bendradarbiavimas su vokiečiais turi parodyti, kad Jaltos susitarimas turėtų būti amžinas.

Jis nebuvo ideologas, nes jam stigo intelektualinio išsilavinimo. Jis buvo aklas Hitlerio idėjų vykdytojas. Hitleris nekentė Bažnyčios ir Bormannas reikalavo, kad Muensterio vyskupas Gahlenas būtų nužudytas mirties bausme. Hitleris planavo žydu iš naikinti, ir Bormannas 1942 m. Wann-see konferencijoje siūlė tinkamiausius metodus žydoms išnaikinti. Hitleris žiūrėjo į slavų tautas kaip į žemesnės rūšies žmones, ir Bormannas ruošė planus, kaip slavų tautų gimimų skaičių sumažinti.

Kai Martynas Bormannas pasidarė Nacionalsozialistų partijos kanceliarijos viršininkas ir Hitlerio sekretorius, tada per jo rankasėjo visi slapti raštai. Visi partijos apygardų vadai (gauleiteriai) buvo Bormanno žinioje. Ministeriai negalėjo kalbėtis su Hitleriu be Bormanno įleidimo. Visuose Hitlerio slapčiuose politiniuose pasitarimuose dalyvaudavo ir Bormannas. Jis pasiūlydavo Hitleriui, kaip reikia vieną ar kitą politinį klausimą išspręsti. Žodžiu, Bormannas buvo pasidaręs Hitlerio patikimiausias patarėjas ir jo planų vykdytojas.

Be abejo, Bormannas susilaukė neapykantos iš kitų Hitlerio pataikūnų. Goebbelsas laikė Bormanną "nepakenčiamu tipu", Frankas vadino jį "driskiu" (Lumpenkerl), Speeras skelbė, kad "pora Hitlerio kritiškų žodžių, ir Bormannas priešus tuoj būtų atidavęs pakarti". Tačiau Hitleris gynė Bormanną, nors jis esąs brutalus, bet ką jis paimęs ir rankas, tą ir įvykdąs.

Būdinga yra Bormanno šeimos istorija. 1929 (Nukelta į 2 psl.)

Ovacijos nepagydomai ligonei...

■ Europos lietuviai

LIUDAS VISMANTAS

VLB TARYBOS RINKIMAMS ARTĖJANT

Šiomet, lapkričio 23 d., įvyks VLB Tarybos rinkimai korespondenciniu būdu. Taip nutarė ne visa Taryba, bet tik jos dalis, kuriai šis balsavimo būdas patiko... Kiti Tarybos nariai griežtai priešinosi šiam pasiūlymui ir nutarimui. Kai kas iš to pasidarė išvadas ir nekandidatuos į Tarybą.

"Lietuvių Žodis" paskelbė dabartinės Rinkimų Komisijos pirmininko dr. Jurgio Girklevičiaus ir sekretoriaus Juozo Venio, laisšką skaitytojams. Jie įtikinėja, kad Tarybos rinkimus įvykdytys pagal rinkimų nuostatus. Žinoma, kaip ir būti negali. Tačiau jie užmiršta, kad rinkimų nuostatai nesuteikia garantijos, jog rinkimai korespondenciniu būdu bus pravesti sąžiningai. Kaip nustatys Rinkimų Komisija, ar balsavimo kortelė buvo pasiūsta topaties asmens ar kito. Juk mašinėle užrašyti adresus gali ir ne pats balsuotojas, o kitas asmuo, kuris, pvz., gerai žino, kad tas balsuotojas nusistatęs nebalsuoti, o už jį pabalsuos visai kitas. Kada buvo daromi rinkimai apylinkėse, tai apylinkių rinkimų komisijos galėjo tiesioginiai patikrinti balsuotojo tapatumą. Dabar gi tai patikrinti nebus galima. Ar neįvyks kai kuriose apylinkėse panašus balsų rankiojimo meto- das, koks yra buvęs Frankfurto apylinkėje, kur visose apylinkėse vyko balsavimas korespondenciniu būdu. Ten tada surašė kelis šimtus "mirusių" sielių, o keli automobilistai apvažinėjo rinkikus ir sutarkė balsuotojų lapelius. Tai buvo neteisėti rinkimai, bet juos aprobavo net dr. P. Karvelis, tada buvęs Garbės Teismo pirmininkas, nes buvo Frankfurto balsais ir jis užinteresuotas, kaip kandidatas į Tarybą.

Šiandien ir dr. P. Karvelis pamatė tokių rinkimų netikslingumą ir nepatikėtumą. Dabartinės Rinkimų Komisijos pamokslai, kad "Tarybon rinkime tinkamus atstovus, kurie turėtų patyrimo ar bent didesnę domėjimąsi lietuvių veikla", yra bergždi, nes pirmiausia reikia sudaryti tokias rinkimų sąlygas, kad tie "tinkami atstovai" norėtų kandidatuoti ir rinkikai norėtų balsuoti. Dabar gi Taryba savo užsispyrimu praversti rinkimus korespondenciniu būdu atbaidė "besidominčius lietuvių veikla" kandidatuoti, o rinkikius balsuoti...

Todėl visai nesistebėsim, jei pagal Rinkimų Komisijos agitaciją bus išrinkti į Tarybą tokie "tinkami atstovai", kurie važinės po apylinkes ir skelbs, kad "į Tėvynę jaunoji karta grįš su tokiu pat širdies skausmu, su kokiu senoji karta ją paliko". Bus išrinkti ir tokie "tinkami atstovai", kurie propaguos kultūrinį bendradarbiavimą su rusų okupuota Lietuva. Bus gal ir tokių atstovų, kurie net neatvažiuos į Tarybos sesijas... Bus jie išrinkti įvairių svarbių sričių referentais ir sesijoje praneš, kad per visus metus nieko neveikė... Ir čia be reikalo dr. J. Girklevičius mušasi į krūtinę, kad jis tik lietuvis. Mes visi lietuviai, ir pirmoji eilėj mums rūpi lietuvių bendruomenė, jos sąžininga demokratinė organizacija, jos našus darbas, o ne srovės.

Kažin ar šie Tarybos rinkimai bus laimingesni už praeitus, nes dar rinkimai toli, o jau dabartinė Rinkimų Komisija išvėlė į jai nepriklausomą sritį, net agitaciją, kas jokiai rinkimų komisijai neleistina.

**

• Š.m. rugsėjo 9 d. Southamptone, Anglijoje, mirė veterinarijos daktaras Juozas Gutauskas. Jis buvo gimęs 1894 m. kovo 18 d. Juškonyse, Anykščių vals., Utenos apskr. Mokėsi Liepojos gimnazijoje ir Voroneže. 1916 m. įstojo į Tartu u-tą, kur studijavo veterinariją. Šias studijas vėliau tęsė ir baigė Kauno u-te. Kaip veterinarijos gydytojas dirbo Anykščiuose, Tauragėje ir Linkuvoje. 1944 m. pabėgo nuo bolševikų, o 1947 m. apsigyveno Anglijoje.

Be savo specialybės velionis mėgo visuomeninį darbą ir spaudą. Dalyvavo bent keliose organizacijose ir daug rašė "Lietuvos žiniose", "Naujienose", "Europos Lietuvyje" ir kt.

• Vokietijoje stud. Petras Veršelis įsteigė skautų vyčių Vydūno vardo būrelį. Šio būrelio vadu išrinktas pats organizatorius. P. Veršelis studijuoja Bonos u-te germanistiką. Jis veikia ir lietuvių bendruomenėje.

• Tautos Fondo atstovybę Anglijoje sudaro: pirm., inž. A. Gasiūnas, vicepirm. P. Mašalaitis, išd. J. Vilčinskis, sekr. J. Lūža ir narys Skotijoje K. Savonis.

• Manchesteryje, Gloucesteryje, Derbyje ir kitose Anglijos lietuvių bendruomenėse įvyko iškilmingi Tautos šventės minėjimai. Programos visur buvo turiningos.

Kur Bormannas?

(Atkelta iš 1 psl.)

m. jis vedė vyriausio partijos teisėjo Bucho dukterį Gerdą. Per 13 metų ji jam pagimdė 9 vaikus. Žinoma, Hitleris skelbė, kad Reichui reikia kareivių. Ir Gerda gimė. Tačiau, kada atėjo pavojaus dienos, Bormannas paliko žmoną su devyniais vaikais ir nežinia kur pabėgo. Gerda 1946 m. mirė. Vaikai išaugo be tėvų Austrijoje. Vyresnysis sūnus Adolfas pasidarė katalikų vienuoliu ir misininku Afrikoje. Jis amerikiečių žurnalistinei E. Sheehan pareiškė, kad jeigu

mannas paliko žmoną su devyniais vaikais ir nežinia kur pabėgo. Gerda 1946 m. mirė. Vaikai išaugo be tėvų Austrijoje. Vyresnysis sūnus Adolfas pasidarė katalikų vienuoliu ir misininku Afrikoje. Jis amerikiečių žurnalistinei E. Sheehan pareiškė, kad jeigu

NAUJŲ LAIKŲ OLIMPIADOMS 75 METAI

BR. KETURAKIS

licijos jėgos buvo pralaužtos ir daug sužeistųjų atsidūrė ligoninėse, užuot dalyvavę rungtyse. Visa tos dienos olimpinė kova baigėsi vieno dalyvio (bėgikas 12 stadionų nuotolio, vos per 2300 mtr.) mirtimi.

Ši kilni tuometinė idėja buvo dar nepribrendusi ir pats mėginimas be organizacijos ir pasiruošimo nepasisėkė. Ir tik po 37 metų prancūzų auklėtojai Baron Pierre de Coubertin (gimęs 1863 m.) pavyko įgyvendinti jo planingas užsimojimas kilnioms jaunimo idėjoms ugdyti.

Prieš I-ją olimpiadą tik anglai ir amerikiečiai stipriau reikšėsi sportinėje veikloje, bet nemažas skaičius iškiliųjų buvo profesionalai, todėl nuostimis tikrųjų olimpinio dalyvių visuose kraštuose labai mažas, ypač kai daugumoje Europos kraštų ši sritis pradėjo pirmuosius žingsnius. Apie sporto sąjungas ar organizacijas bei klubus tuometinio masto labai siaurai galima pasakyti, kad tai buvo maži kartiniai akmenėliai, bet be piniginių išgalių pamatams išaugti, todėl siuntimas dalyvių į I-ją olimpiadą buvo paskirų mecenatų ir pasiturinčių sportininkų kišenias išteklių, o pati Atėnų olimpiada resursus gavo iš graikų pirklio Georgios Averoff ir visų kitų pasaulio esančių graikų aukų į kuriuos Konstantinas (kronprincas titulu) kreipėsi patriotiniai suredaguoti atsišaukimu. Nuodugnai žvelgiant į pirmųjų olimpiadų pasi-

ruošimus varžybinei programai plėsti, kuri nūdien siekia net 21 sporto šaką, matome, kad olimpinis sąjūdis per šį laikotarpį pasiekė didžiausią pasaulinę orgiją, kurios apimtis siekia apie 110 milijonų sportininkų su, berods, 137 nariais Tarptautiniame Olimpijame K-te.

Tvirtai vadovaudamasi olimpiadų nuostatais, kurių pagrindu mėgėjų ryžtas ir savo asmenybės ugdymas laiduoja varžybinių pačių olimpiadų moralinę ir etinę vertę, visas olimpinis darbas stovi ant tvirtos pagrindo. Paskirų kraštų profesionalų įtaką kaip futbolo žaidimo, pašliužų alpių rungtys ir kt. ieško palankesnių statų dalyvių grupavime, bet toji suma procentiniai imant neprašoka net 4% visų pasaulio sportininkų, kurie noriai derinasi su olimpiadų principais. Nors komunistiniai kraštai, ypač Sov. Sąj., stengiasi atsverti savo spartakiadomis olimpiadų vertę ir galinumą, bet toli gražu tas neprilygsta viso pasaulio olimpiniai dalyviai pajustų šiltai ir nuoširdumui dvelkiančiai varžymosi aplinkai. Paskiri nukrypimai karštakraujiškų ar kerštu degančių sportininkų olimpiados metu nerado ir neranda pritariančiųjų, nes kovos laukas parinktas ne toje vietoje, kur turi būti sprendžiamas politinis ar ra-

sinis nepasitenkinimas.

Olimpiadų Tarpt. K-tui -- I.O.C. tenka itin sunkus ir nepaprastai atkaklus darbas olimpinį judėjimą tvarkant, nes pasaulio politinės problemos ar rašiniai pažeminamas, dažnai yra jų diskusiniame darbu plote. Komunistiniai kraštai, ypač Sov. Sąj. atstovai jau net pora kartų bandė įvesti "naujų jėgų" I.O.C. institucijai nuvertinti, tai sudaryti vadinamas komisijas iš visų kraštų tautinių olimpinų k-tų, kurios I.O.C. balsavimuose -- darbų planuose turėtų nemažą reikšmę. Žinant, kad per paskutiniuosius 10 metų I.O.C. nariais tapo daugelis mažų Afrikos tautelių, kurios lengvai medžiojamos, I.O.C. iš anksto tą meskerę pajuto ir savo orumą ir teisę pilnai garantavo, bent ligiolinėje I.O.C. vadybės sudėty.

Artimas ryšys su visomis tarptautinėmis Sporto Org-jomis, pirmiausia su tomis, kurios jau yra išpilietinė olimpiadų programoje, plius Tautiniai Olimpijai K-tai, sudaro administracinį vienetą kurių nutarimai plaukia į realų gyvenimą. Vertinant olimpiadų organizacinę pravedimą ir pasiruošimus, sportinę programą ir jos kilmą, su ryškiais olimpiadų veidais, kurie istorijoje pakartojami tik dešimtmečiais, matome paskirų tautų veržlumą ir išsimokslinimą šių idėjų įvertinime, o olimpinio dalyvių amžina indėlių tautos sportiniam subrendime. Prie ryškesnių olimpiadų bruožų -- jos pažangumo, iškiliųjų laimėtojų, be kurių vardo tų olimpiadų istorija būtų su spragomis, išsitarisime vėliau.

JEI JŪS NORITE SIŪSTI SIUNTINIŲ – DOVANAS Į LIETUVĄ IR VISAS SOVIETŲ SĄJUNGOS DALIS NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI ŽINOMOS FIRMOS PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, Inc.

(Licensed by Vnešposyltorg)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

Tel. (212) 581-6590
(212) 581-7729

1776 Broadway, New York, N. Y. 10019

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigoje, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės; jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynės ir kitų daiktų.

Firma—skyriai atidaryti kasdien nuo 9 valandos ryto iki 6 valandos vakaro. Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 valandos ryto iki 4 valandos popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

MŪSŲ SKYRIAI:

• ALLENTOWN, PA. — 126 Tilghman Street	435-1654
• BALTIMORE, MD. — 1900 Fleet Street	342-4240
• BROOKLYN, N. Y. 11218 — 485 McDonald Avenue	467-6465
• BUFFALO, N. Y. — 701 Fillmore Avenue	895-0700
• CHICAGO, ILL. — 1241 No. Ashland Avenue	486-2818
• CHICAGO, Ill. — 2608 West 69 Street	925-2787
• CLEVELAND, OHIO — 1028 Kenilworth Avenue	771-0696
• DETROIT, MICH. — 11601 Jos Campau Avenue	365-6780
• FARMINGDALE, N. J. — Freewood Acres	363-0494
• HAMTRAMCK, MICH. — 11339 Jos Campau Avenue	365-6740
• HARTFORD, CONN. — 122-126 Hillside Avenue	249-6216
• JERSEY CITY, N. J. — 219 Montgomery Street	435-6369
• LOS ANGELES, CALIF. — 107 So. Vermont Avenue	385-6550
• NEWARK, N. J. — 378 Market Street	642-2452
• NEW YORK, N. Y. — 78 Second Avenue	674-1540
• PHILADELPHIA, PA. — 631 W. Girard Avenue	769-4507
• RAHWAY, N. J. — 47 E. Milton Ave.	381-8997
• SO. BOSTON, MASS. — 396 W. Broadway	268-1120
• SOUTH RIVER, N. J. — 16 Whitehead Avenue	257-6320
• SYRACUSE, N. Y. 13204 — 515 Marcellus Street	475-9746
• TRENTON, N. J. — 1152 — Deutz Avenue	392-0306
• UTICA, N. Y. — 963 Bleeker Street	732-7476

Rapolas Slapūnas

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103
Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO •
PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND
FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILNIS,
INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA IŠEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS •
PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO
NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR
TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI
GRAŽINAMI TIK AUTORIAMIS PRASANT • PAVARDE PASIRASYTI
STRAIPSNIAI NEBŪTINAI IŠREISKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ
SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

DIDŽIO VALSTYBININKO NETEKUS

Skaudi žinia pasiekė lietuvių visame pasaulyje -- rugsėjo 26 d. Chicagoje mirė didis valstybininkas, Lietuvos generalinis konsulas dr. Petras Daužvardis, kuris buvo pašventęs savo visą gyvenimą Lietuvos gerovei, kovai už Lietuvos laisvę ir 46 metus dirbdamas konsulo darbą sąžiningai tarnavo savajai valstybei, saviešioms žmonėms.

Velionis buvo didžios tolerancijos, plataus mąstymo valstybininkas. Dalyvaudavo pasprastus ir aukštuosius, visuose susibūrimuose ir susirinkimuose, suvažiavimuose ir visur sakė tiesios žodį, uždegdamas kiekvieną meilę Lietuvai, jungdamas visus bendram darbui. Gen. konsulas dr. Petras Daužvardis visą laiką kovojo, kad nebūtų pripažinta Lietuvos okupacija.

Jis buvo kuklus, niekad savęs nestatė pirmuon vietos ir sakydavo, kad valstybininkų darbas išviršiniai neturi daug rodytis. -- dirbama daug, bet tyliai.

Velionis savo didžiąją dalį gyvenimo pašventė Lietuvai ir kovai už Lietuvos išlaisvinimą. Ši problema visur ir visada jam buvusi pirmaeilė, svarbia ir gyva.

Dr. P. Daužvardis, dar gyvas būdamas, kalbėdamasis su Dirvos bendradarbiu J. Janušaičiu, sakė:

-- Lietuviškasis gyvenimas išeivijoje yra gyvas, spalvingas, išsišakojęs į įvairias lietuviškojo gyvenimo sritis. Tas rodo, kad mes išeivijoje esame pajėgūs dirbti didelius darbus, naudingus ne tik išeivijoje gyvenantiems lietuviams, bet ir padėti pavergtai Tėvynei. Lietuvos laisvės kova reikalinga sujungtų jėgų, didelio budrumo, gerai išmastytų planų, veržlumo. Institucijos, tuo besirūpinančios daro viską, kad tikslas būtų atsiektas. Tai džiuginantis reiškinys. Kovoje dėl Lietuvos išlaisvinimo kiekviena pajėga brangi ir, manau, lietuviai tapareigą pagal savo išgales atlieka gerai. Šios visos pastangos dirbti sutartinai, mane ir džiugina. Šalia šių šviesių pragiedrulių, retkarčiais atsiranda nepageidautinų dūmų, nesutarimų ir tai gal ne dėl esmės, kiek daugiau dėl savų principų, vienašališkai juos tevertinant. Tai dalinai pakenkia patiems didiesiems mūsų tikslams, su

smulkina jėgas, kuotik gali džiaugtis mūsų priešais. Mančiau, kad išeivijoje, neturėdami savosios žemės, mums kaip tik reikėtų dar daugiau mylėti žmogus žmogų, gerbti ir toleruoti kitų pažiūras ir visas problemas spręsti pasitikėjimo, pagarbos ir meilės žmogus žmogui dvasioje. Tuo keliu eidami padarytume dar daugiau visose gyvenimo srityse ir dar daugiau ir efektingiau galėtume pajudinti ir Lietuvos laisvės bylą.

Ir šiuos patarimus velionis taikė savo gyvenime sąžiningai. Jį sutikdavome visuose suvažiavimuose. Jis vis pabrėžtinai ragindavo eiti vienybės keliu. Jam nebuvė skirtingų pažiūrų ar skirtingų ideologijų žmonių. Jis teisininko išvalgumu rasdavo taiklų žodį, visur, kur tik iškilavo Lietuvos laisvės bylos reikalai, jis savyje nešiojo valstybingumo pajautimą ir atsakomybę ir tą skiepijo visur ir visiems.

Gen. kons. dr. Petras Daužvardis buvo šviesi asmenybė, gyvoji lietuviškojo gyvenimo jungtis, pavyzdys visiems bedirbantiems visuomenininkui ir politininkui.

Jis gimė 1895 m. lapkričio mėn. 16 d. Berlynės valsč. Mokėsi Lietuvoje, jaunas atvyko į JAV pas savo pusbrolius. Čia ragavo emigranto sunkių gyvenimo dienų ir duonos. Mokėsi ir aukštuosius teisės mokslus baigė JAV studijuodamas Valparaiso, Washingtono DC universitetuose ir Chicagos John Marshall Law School, išgydamas teisės magistrant laipsnius. Visą savo gyvenimą pašventė politikai, visuomenininkui ir lietuvių kultūrinio gyvenimo kelią įmynė gilius pėdas, kurios išliks ilgus metus.

REZISTENCIJA

ROMANAS

R. SPALIS

• REZISTENCIJA. R. Spalis, Romanas. 430 psl. Išleido Viltis. Kaina \$6.00.

LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS, SPAUDOS IR RADIO DIENOS (2)

ANTANAS JUODVALKIS

ir siūlomi receptai.

TURŪTA -- Radijo valandėlių centras reikalingas ir perduotinas JAV LB Centro valdybai suorganizuoti.

JASAITIS -- Gal patys radijo valandėlių vedėjai galėtų išspręsti programų pasikeitimo reikalą. Radijo valandėlių populiarinimui reikėtų skelbti radijo savaitę kartu su spaudos mėnesiu.

Informacijos centras reikalingas ir steigimas visų lietuvių organizacijų sutarimu. Amerikinėje spaudoje lengviausiai prieinami laišku skyriai, tad juos dažniau reikia ir naudoti. Padėkos laišku gali būti ir vieno turinio, nes redakcijos skaičiuoja kiek jų gauna ir iš to sprendžia buv. straipsnio populiarumą. Bet informaciniai straipsniai turi būti skirtingi.

BUTKIENĖ -- Pageidavo, kad lietuviška spauda duotų medžiagos, kuria galėtų pasinaudoti ir informacija ir radijo valandėlių vedėjai.

PUŽAUSKAS -- Reikia amer. laikraščiams rašyti aktualiais reikalais, trumpais straipsniais ir greitai, tai tada idės. Ilgi ir neaktualūs bei pasenę įvykių aprašymai -- nededami.

Kun. GAIDA -- Buvo pastebėta, kad lietuviai yra užsidarę, turi savo getą ir nesistengia iešioti į viešumą. Kultūriniai įvykių, kurie turėtų pasiekti ir platesnę visuomenę, lietuviai turi apsieiti: tautinių šokių ir dainų šventės, opera ir kt.

Dažnai į redakcijas kreipiasi įvairūs asmenys, daugiausia studentai, ieškodami medžiagos apie kokį nors įvykį ar asmenį. Stengiamasi juos patenkinti, bet dažnai ir redakcijos reikiamos leidinio neturi. Čia ir vėl susiduriame su informacijos centro reikalingumu. Ar nereiktų leisti angliškų laikraščius nemokantiems lietuvių kalbos?

GUDELIS -- Tikrai toks informacijos centras reikalingas. Dažnai atsiranda prašančių informacijos apie Lietuvą ir lietuvius. Tenka ieškoti ir patenkinti. Reikėtų, kad LB pasirūpintų Lietuvos istoriją išversti į anglų kalbą.

JOKUBAITIENĖ -- Jei reikia kokios informacijos, tai reikia kreiptis į ALTą ar VLIKą, bet ne į LB-nę.

JASAITIS -- Vertinai reikia informacijos centrą suorganizuoti. Paruošti ir išleisti Lietuvos istoriją anglų kalba.

BAČKIS -- Daug lengviau išbrauti iš lokalių laikraščių, kaip į didmiesčių. Tačiau lietuvių padaliniai turėtų plačiau naudoti. Lietuvos atstovybė gauna daug laišku ir prašymų apie Lietuvą ir kitką. Į metus vidutiniškai išsiunčiama apie 1000 laišku ir leidinių. Dabar daugiau galės patarnauti leidžiamoji lietuvių enciklopedija anglų kalba. Reikia, kad ji kuo greičiau būtų paruošta ir iš-

leista. Informacinių leidinių anglų kalba dabar yra daugiau, kaip nepriklausomybės metais. Esame daug padarę ir skystis per daug negalime. Reikia vieno centro, kad galima būtų žinoti kur tuo reikalu interesantus nukreipti. Informacija turi būti greita ir įdomi spaudai.

BUTKIENĖ -- Neišnaudojame amerikietišku galimybių. Galima įpareigoti viešąsias bibliotekas mūsų išleistus leidinius išsigyti, tik reikia, kad bent trys asmenys nu-eitų į biblioteką ir tokių leidinių pareikalautų. Jei yra suinteresuotų, bibliotekos savo interesantus stengiasi patenkinti. Tokiu būdu, už bibliotekos pinigų galima išsigyti reikiamos informacinės medžiagos, tik reikia judėti ir prašyti.

KASNIŪNAS -- Daug informacinės medžiagos apie Lietuvą ir jos kultūrą

rą yra LITUANUS žurnale. Reikia juo pasinaudoti. Tuo padėsime ir žurnalui geriau išsilaikyti ir išnaudosime pateiktą medžiagą. Padėkos laiškus reikia rašyti visiems ir už kiekvieną gerą straipsnį. Redaktoriai tą labai vertina ir yra sukalbamesni.

Laikui pasibaigus, dr. A. BUTKUS tolimesnius pasisakymus sustabdė ir padarė pašnekiesio išvadas:

1) Reikia žurnalistus kartu su studentais įtraukti į informacinių straipsnių paruošimą.

2) Reikia centro pasikeisti informacine medžiaga.

3) Radijo savaitė turi būti įvesta kartu su spaudos mėnesiu.

4) Viešosios bibliotekos yra rimta vieta suteikti informacinei medžiagai.

(Bus daugiau)

Skaitykit ir platinkit DIRVĄ

Šis bei tas

Nevienam kyla mintis: kodėl kartais net žymūs, gabūs ir pagarsėję menininkai atsuka nugarą savo tautai ir ima tarnauti svetimams? Kodėl vidutinio apsišvietimo ir gabumų žmogus, eilinis visuomenės narys -- dažnai stipriau išlaiko ištikimybę saviškiams, jauriau prisiderina prie bendrų tautos siekimų, jiems aukoja savo ambicijas? -- Be abejo, žymių menininkų visada yra tik nedidelis procentas, tad ir atskalmūni pasitaikė ne taip jau daug. Bet šis garbės luomas taip aukštai iškeltas, kad ir tie pirštai suskaičiuojami asmenys, išsiskirdami iš saviškių kelio -- tautinę visuomenę ypačiai įskaudina.

Ši klausimą padeda gvilstanti psichologijos tyrinai, Menininko prigimtis turi didelę jausmų persvarą. O jausmas daug greičiau, negu protiniai polinkiai -- veda į klystkelius. Tad menininko prigimtis savaime jį blaško į šalis. Jam sunku laikytis pusiausvyros. Nuotaika, momento įspūdžiai, perdėti susižavėjimai ar pasipiktinimai apvaldo sąmonę ir -- nulemia veiksmus. Todėl menininkai greičiau daro įvairius išsišokimus, staigias klaidas, tarpusavy susipykimus. Tačiau jie ne tik negali to jausminio pertekliaus tramdyti, o priešingai -- ta linkme privalo tolyn žengti, nes jų meninei kūrybai protinis dominavimas kenkia. Juo gaivališkiau plūsta nežabotas jausmas ar vaizduotė, juo būna sultingesni, originalnesni kūriniai. O protu sukurti veikalai -- sausi, šalto įspūdžio, tartum varžtais apriboti, nuobodoki. Tik protu nevaržomų jausmų ir vaizduotės šaltiniai suteikia kūrybai didesnio savitumo aureolę.

Pagal jausmo vyrvimą -- menininko asmenybė reišikiasi subjektyviai. Nors jis gali turėti įdomių nuomonių ir kilnių principų (ir už juos kovoti), bet paprastai šalto ir blaivaus objektyvumo iš menininko sunku tikėtis. Toks įgimtas būdas, toki polinkiai. Ypač tai ryškų subjektyviausiam meno luome -- lyrikuose. Jie įpratę žiūrėti į viską pro detalę, pro savo asmens siaurutį įspūdį, iš mažos temos išskelti didžiulį vaizdą. Visa juos perdėtai jaudina -- džiugina arba pykina. Jie dėl niekų susieržina, jiems kokia menka smulkmenėlė kartais suteikia lemtingo džiaugsmo. Ir tokia būseną nėra yda, bet teigiamybė, nes tik tuo subjektyviu jautrumu jis pajėgia savy išdaiginti nepaprastus meno žiedus. Taip tampa viso natūralu jam būti dažnai šališku, savotiškai neobjektyviu. Ir jo nuotaikos kinta: vieną dieną jie susižavės vienu dalyku, kitą -- visai kitokia saviąta, priešingos ir mintys.

Jei pats menininkas tokį savo prigimties bruožą žino sąmoningai ir pagal tai save vairuoja (pvz. nesibrauna į objektyvias sritis, nelenda į politiką, nesišoka į karštus ginčus dėl savo "tiesos"), jis išvengia stambių klaidų. Bet blogai, jei "garsus" meno žmogus ima įsivaizduoti ir kitose srityse daug išmanęs ir galįs sprendimus daryti. Tuomet jis pridaro nelemtų žingsnių.

Jausminė persvara veda į perdėtas ambicijas, savęs ir savo darbų perversinimą. Dažnas menininkas įsivaizduoja nepalyginamų genijų ir laukia ypatingos pagarbos iš savo tautiečių. Jaučiasi vis permėnki įvertintas ir -- ilgisi šiltesnių pagyrų, gausesnių gerbių. Į šitą jų silpnę kaip tik dažnai pataiko svetimi politikai ar užkariautojai: menininkams teikia platesnes galimybes pasireikšti -- pelnosi jų palankumą... "Šarūno" veikale vienas vaidila išsireiškia, kad -- dainiai mėgsta stiprius valdovus ir laimėtojų vardą mielai išgarbina giesmėmis... Taip ir šiais laikais meno kūrėjas, jei tik jis yra lėkštesnio galvojimo -- dar sužavi galingi ir drąsūs valdovai, nors ir žiauriom priemonėm aukštyn pakilę. Smulkiai ir objektyviai gilintis į tikrovės faktus menininkui yra nuobodu, tiesiog persunkus (stoka protinių polinkių), tad apie politinės pinkles jis labai mažai tenusimano. Taip žymusis norvegų Hamsunas palinko Hitlerio pusėn ir -- savo amžiaus pabaigoje buvo savos tautos pasmerktas... Irgi amerikiečių populiarius ir talentingus poetas Ezra Pound karo metu karštai stoji už Musolinį ir fašizmą -- buvo net nuteistas už išdavystę. Panašiai ir mūsų L. Gira blaškėsi politikoje ne dėl sąmoningos išdavystės, tik dėl lyrinės prigimties. Jo klaidžių takelių pasekė visa eilė mūsų gabių poetų, beletristų, dailininkų. Tai vis kalta subjektyvi, pilna įsivaizdavimų ir garbės trokštanti prigimtis.

Matome, kad būtu daug sveikiau ir patiems menininkams (solistams, dailininkams, rašytojams) garbingiau -- į politinę sritį savo jausminiu talentu nesibrauti, o pasitikėti žmonėmis, kurie pajėgūs šaltai gausius tikrovės faktus rinkti ir objektyviai tyrinėti, kurie turi daugiau politinio patyrimo ir protinių sugebėjimų. Tik taip galima išvengti negarbingų klaidų. Labai skystas toks galvojimas kad geras kūrėjas yra lygiai gabus ir kitoms sritims vertinti bei -- sprendimus daryti. Ir neužmirština, kad dabar mus -- laisvėje gyvenančius ir ok. Lietuvoje vargančius brolius -- griežtai skiria Maskvos politinė siena. Nerimta yra prie tos klastingos sienos lengvabodiškai glaudytis arba per ją vaikišku naivumu šokinėti...

Chuliganizmas plečiasi Panevėžy

"Panevėžys -- chuliganų miestas!" sklinda gandas apie tą gražųjį Lietuvos miestą. Šitokių miestą pavertė tarybinio tvarkymosi chaosas.

Vilniaus ir Basanavičiaus gatvių sankryžoje stovi du pažįstami su savo žmonomis ir šnekasi. Staiga prie jų pribėga dvidešimt vienerių metų jaunuolis Juozas Jankevičius. Jis aiškiai išgėręs, įsisiutėjęs. Nei iš šio, nei iš to jis kerta kumščiu vienam iš besišnekančių per veidą kitam pataiko į petį. Vyrai puola sulaikyti chuliganą. Jie sulaiko jį, ir atiduoda iššauktam milicininkui. Tačiau, grumtynių metu vienam iš užgautų vyrų pasidarė blogai. Mirtis -- širdies smūgis -- ištinka jį vietoje, subėgusios minios akivaizdoje.

Juozas Jankevičius atsiduria teisme. Jis sto vi prieš teisėją susivėlęs, ilgaplaukis, su chuliganų mados suveltais rūbais. Rankas laiko kišenėse. Nerangus ir suglebs, jis mažai kreipia dėmesio į teismą.

Chuliganas nubaudžiamas penkeriais metais kalėjimo. Širdies atakos pareinamybė nuo chuligano kumščio liko neįrodyta.

Šis, kaip "Švyturys" vadina, eilinis išpuolis, dažnas reiškinyš Panevėžio buityje.

Kodėl taip yra? Juozas Jankevičius teisinasi: aš buvau girtas, aš nieko neatsimenu!

Kodėl toks plačiai išplitęs jaunimo girtavimas? Tarybiniai organai ieško, bet nesusigauja atsakymuose. Kiekvienas pareigūnas atranda vis naują priežastį. Tikrai priežasčių susumavimas atveda mus į neįtikėtiną jaunimo dvasinio gyvenimo skurdą. Tai, pagaliau, pagimdytas naujas "sovietinis" žmogus, kuris pilnas anarchinio nuobodulio, nežinąs kaip leisti savo laiko. Toks jaunuolis chroniškai maišo savo laisvalaikį su alkoholiu. Tokį naują "sovietinį" jaunuolį pagimdė tarybinė santvarka.

Valdžia gamina, pils to ir pardavinėja degtinę. Kad prekyba būtų pelningesnė, nėra mažesnių kaip puslitriniai buteliai! Tai yra tikras raginimas degtinę pirkti, nepažinti saiko išgėrimuose. Degtinę paruošama ir gerokai išgėrusiam ir nepilnamečiui. "Sumažinkite butelių tarą", siūlo Panevėžio prokurorė G. Ramanauskaitė, "pilstykite degtinę į 250 gramų talpos butelius!"

Yra visuotinis įprotis skatinti jaunimą gerti. Dirbantysis turi "aplaistyti" savo pirmą algą. Tai būtina ir tam, jį skatina bendradarbiai, ir, ypač jo viršininkai. Po pirmos algos "laistymo" seka algos "laistymai", kas mėnesį.

Panevėžyje jaunieji, "įsidarbinusieji" mieste, neblogai uždirba. 150 rublių eilinė tokio darbininko alga. Todėl jauni-

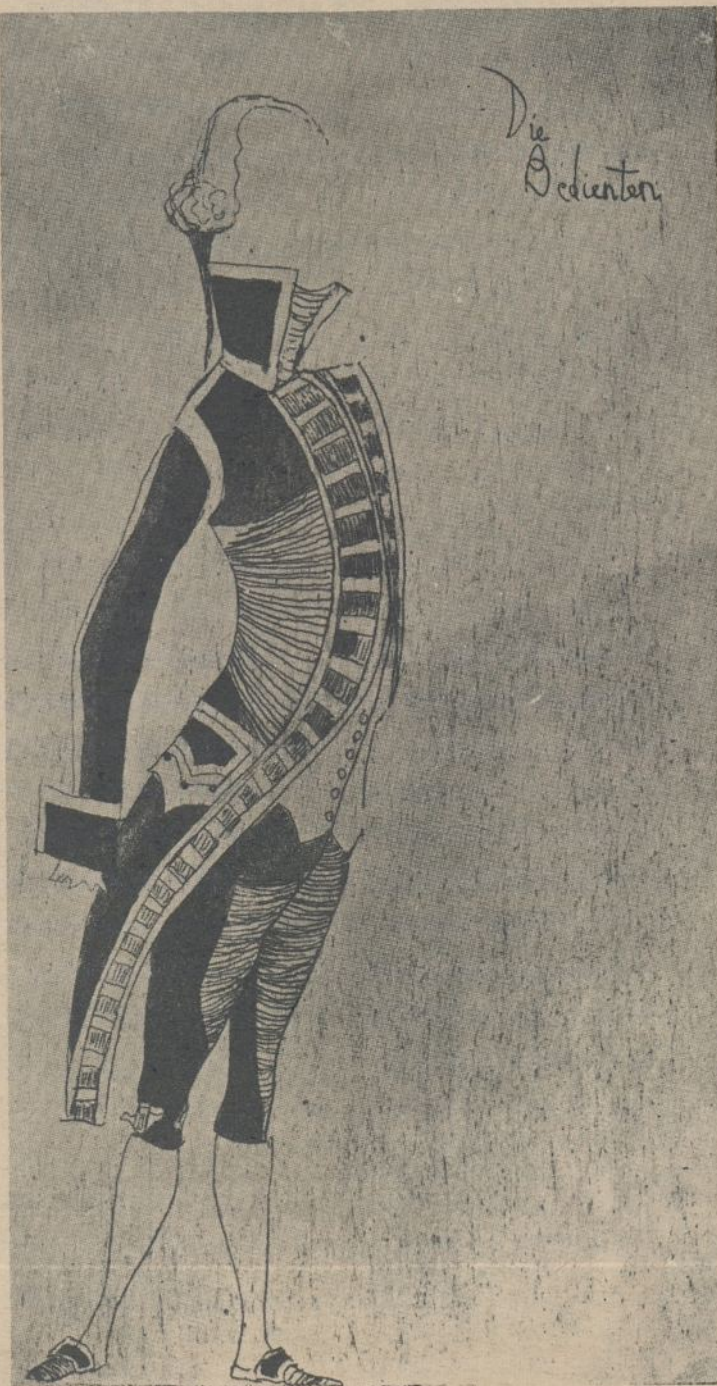
mui, visų pirma, rūpi rublis. Mokslo pažymėjimai mažai ką reiškia. Vidurinės mokyklos direktorius J. Tursauskas tvirtina, kad mokyklos baigimo atestatai lieka mokyklos raštinėje. Jų neatsiima baigusieji, nes darbovietėse niekas neprašo mokslo pažymėjimo. Svarbu gauti dvi dirbančias rankas. Jau mokyklos suole susifermuoja keistas mokinio tipas. Tokį jį formuoja su šlyktinto tarybinės santvarkos Panevėžio mada. Tai išulus, tingus, akiplėša, kuris įsitikinęs, kad po mokyklos jo laukia nuotykiškai pilna Panevėžio gatvė.

Gatvė jau tikras galvosūkis milicijai. Naujos gamyklos praplėtė miestą, atvarė į miestą tūkstančius laimės ieškotojų (rusų?). Greta to naujos problemos kunkuliuoja gatvėse. Atsirado minios chuliganų. Šie dažniausiai nėra mieste "įsidarbinę", bet verčiasi nešvariais bizniais. Pagal sovietinę terminologiją tai "veltėdžiai". Tarybiniai įstatymai draudžia gyventi be darbo ilgiau keturių mėnesių. Bet veltėdžiai moka apeiti įstatymą. "Mane išlaiko motina", skamba atsikirtimas.

"Mano žmona dirba", tvirtina kitas, dar nesukakęs dvidešimties metų. Veltėdžiai ir chuliganai nuolat keičia gyvenamąją vietą. Kova su jais pasidarė problema numeris pirmas. Miesto garsas, "Panevėžys -- chuliganų miestas", atvaro chuliganų kadrus iš kitų miestų.

Jie išiveržia į šokių sales. Atmuša merginas nuo palydovų. Pradedama muštynės. Paskui save jie patraukia daugelį jaunųjų, nes tai jau mada būti išuliam, akiplėšai, mušeikai ir chuliganui.

Įsitvėrę gitarą arba tranzistorių, jie būriuojasi žmonių gatvių sankryžose, užkabinėja keleivius, švaistosi necenzūriškais keiksmiais. Savotiškas psichinis pakrikimas, kaip užkrečiama liga, plinta jaunimo tarpe. Į nuolatinis spaudos ir mitingų raginimus "Dirbti socialistinei visuomenei" ir "statyti komunizmą", jie atsako iš šūkiu, savotišku sukilimu prieš santvarkos indoktrinaciją. Tarybinė santvarka, remdamasi plika savo teorija sukurti naują sovietinį žmogų, smarkiai pralaimėjo. Kai pirmais savo buvi-

Žibunto Mikšio kūrinys "Die Bedienten", kuris drauge su kitais jo 24 darbais buvo išstatytas šią vasarą liepos 22 -- rugpjūčio 7 d. parodoje Italijoje Aquilone galerijoje.

mo metais ji sukūrė benamio vaiko (beprizoriko) tipą, dabar po kelių savo indoktrinacijos dekadų, santvarka sulaukė žiaurios reakcijos susikūrė chuligano - veltėdžio tipas.

Siūlo juos bausti, varyti dirbti sunkiuosius darbus, atimti teises į duoną ir buvimą mieste. Svarsto ir jaunimo sveiką problemą. Galvoja, kad jaunimo klubai išspręs jaunimo laisvalaikio problemą. Stengiasi, pagal tarybinį trafaretą, kalbėti apie saviveiktą. Tačiau tai kalbos be naudos. Panevėžyje dabar yra 15,000 jaunimo, kuriam reikia parūpinti laisvalaikio praleidimą. Daugelis jų dirba cechuose, gamyklose, ir, palyginamai, jie nemažai uždirba. Tarybinės santvarkos siaubui, ši didžioji gyventojų masė, jaunimas, nesidomi nei teatru, nei saviveikla, nei klubais. Ir kaip gi domėtis? sušunka Panevėžio komjaunimo sekretorius A. Marcinkevičius, jeigu Panevėžio teatras neprieinamas. Eilinis jaunuolis niekad ne gaus bilieto. Miestas neturi iki šiol savo kultūros namų. Kelios kavinės, keli klubai beveik apsiriboja sava klientūra.

Šokių salės dabar su daro ok. Lietuvoje esminė jaunimo pramogų dalis. Bet ir tų salių ryškus "deficitas". Eilės prie durų pritraukia chuliganų dėmesį. Muštynės viduje vilioja chuliganus. Nei vienas vakaras nepraeina be milicijos įkvietimo, be sukrūvintų nosių ir sudaužytų baldų.

Senas teatro pastatas, kurį turi atminti buvę panevėžiečiai, tam tikrą laiką buvo vadinamas "Kultūros namais". Dabar tas pastatas, per visas tris dekalas nerekonstruotas, "avariniame stovyje". Visas santvarkos dėmesys ir iniciatyva per tą laiką buvo sukoncentruota į gamybinių įmonių statybą, į vis naujų ir naujų darbininkų minių viliojimą į Panevėžį.

Tas anarchinis chaosas neatpažįstamai pakeitė gražų ir kultūringą miestą. Miestas tapo panašus į tas gyvenvietes, kurios Amerikos filmuose figūruoja vaizduojant "wild west" avantiūras. Kieno greitesnis ginklas, tas valdo gatvę. Ir Panevėžyje, kieno stipresnis kumštis, tas gatvės ir šokių salės herojus!

"Panevėžys -- chuliganų miestas", plinta

Lituanistikos dilemos

Kiekvienas patriotas nori, kad jo atžalėlė, arba prinokusi atžala po ūsais, mokėtų susikalbėti lietuviškai. Kiekvienas tėvynės mylėtojas nori, kad atžalėlės ir atžalos būtų pilnaviduriai lietuviai, ne kokie nors apylietuviai, kurie ir į "labas" atsako "hail".

Nenuostabu, kad malonus kvietimas studijoms į Kapsuko mokslo paveikė lituanistikos mylėtojus. Visi nori, kad vaikai būtų geri lituanistai, bet vis dar, ir vis dar, nesusikalbame, kur baigiasi lituanistika ir kur prasideda leninistika.

O yra dar kitų problemų, ir apie tas problemas a priori prašnekame. Mat, tėvynėje gražiai klesti lietuviškas "slang", jis vėšliai keroja ant kiekvieno kampo. Ką mes darysime su lituanistikos studijozais, kurie mums parvės lituanistinį slangą? Kaip išgelbėti studijozus nuo žargonizacijos klystelių?

Cia glūdi praktiškoji lituanistikos dilema. Garbusis leidinys "Šluota" mums vis parūpina naujos tautosakos kortelių.

Tokie posakiai skamba posėdžių metu:

- Eikime prie reikalo...
- Sustatykime klausimus...
- Atidarome posėdį...
- Reikia išvystyti diskusijas...
- Siūlau įnešti papeikimą...
- Posėdį skaitau uždarytu...
- Etc. etc.

Tokios tautosakos kortelės sumedžiotos už posėdžių ribų:

"Reikalingi mechanizuoti kadrų darbai ant buldozerių ir traktorių".

"Šiandieną biblioteka nedirbs, išvykus atostogų".

"Replikoje buvo kritikuojamas gyvulių priėmimo punkto vedėjas už netaktišką elgesį su triušiu statytojais".

"Jis visada toks būdavo, šautuvas rankose, o pats visuomet priekyje".

"Ryšium su tuo, kad nėra spaudimo, pardavėja nedirbs".

"Pirmoji automašina statoma ant vandens baseino, antroji paliekama rezerve, o atvykusi trečioji statoma ant vandens baseino šalia pirmosios". Etc. etc.

Akivaizdoje viršminėto, mes atidarome dilemą ir a priori einame prie reikalo, darydami išvaidą, kad dar neviskas ganėtinai išdirbta minimame klausime. Mūsų prieuaglis, darydamas lituanistines studijas Kapsuko mokslo paveikė, apdirbdamas gaunamą medžiagą, eidamas seminarus bei turus gyvenvietiškoje buitinės leksikologijos sąlygonašoje galės sugrįžti į mus ir pratarti į mus tarybolietuviškai, o mes... nesuprasime to liežuviu.

Saugus ir pelningas sutaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskačius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovaujamą investavimo Bendrovę

**RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525**

garsas apie Panevėžį. Su gražiu, kultūringu Lietuvos miestu okupantai pasielgė lygiai taip, kaip jie elgiasi su naujais miestais kur nors Sibire arba Tundrose. Pastato gamyklas, įveda elektrą motorams ir suvaro minias darbo jė-

gos. Kas toliau? Gyvenimo chaosas, beteisūs kumas, chuliganizmas, dorovės nuosmūkis... viskas tai eina antrojo, nerekšmingojo, disputų ir pašnekesių vietoje. Pirmą "užduotis" -- gamykla turi atsakyti "grafiku", produkcija, fabrikatu.

Nenuostabu tad, kad naujas Panevėžio veidas, net tarybinio "Švyturio" (1971, Nr. 8) žurnale pasirodė toks pasibaisėtinai šurpus. Tai tarybinių "užduočių" išvada. (po)

REIKALINGA ŠEIMININKĖ

Šv. Jurgio parapijos klebonijai Clevelande reikalinga šeimininkė. Dėl sąlygų skambinti klebonui kun. B. Ivanauskui, telefonu (216) 431-5794.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

KŪRYBA IR MOKSLAS

DEIMANČIUKŲ RINKINYS

AMŽINOJO LIETUVIO VIZIJA. - KAIP RAŠYTOJAS VYTAUTAS ALANTAS
NUSAKO ŽMONIŲ SAVITARPIO SANTYKIUS. - SANTYKIAI SU DIEVAIS...

Pokalbis su Vytautu Alantu

Prieš kurį laiką pasirodė Naujosios Vilties 2 nr., kurio turinys sužibo deimančiukais. Skaitai ir džiaugies, jog dar turime tokių darbščių spaudos darbuotojų, kurie suranda laiko lietuviškiems reikalams, pasiaukuoja išnarplioti klaidingus pareiškimus, atsiminimus ir atidengti tikrą, neiškraipytą informaciją. Naujosios Vilties straipsniai turėtų būti išsamiai išgildinti ir paskelbti kasdieninėje spaudoje. Bet dėl medžiagos gausumo ir aktualumo patartina kiekvienam lietuviui pasiskaityti visą žurnalą ir užsiprenumeruoti.

Čia nėra mano uždavinys rašyti recenziją ar nagrinėti visą medžiagą, tačiau negaliu susilaikyti nepasidalinės su Dirvos skaitytojais suradęs ne deimančiukų, bet deimantų. Kadangi prie to deimanto buvo prisegta kortelė su savininko užrašu, tai ir kreipiausi į jį. O tas užrašas buvo toks: "Antroji vizija fabrike". Ištrauka iš romano "Amžinasis Lietuvis", Vyt. Alantas.

Vyt. Alantas minėtoje romano ištraukoje paliečia labai svarbų klausimą -- šio žemiškojo pasaulio santvarką. Romano veikėjas Amžinasis Lietuvis, vedžiodamas fabriko darbininką Sintautą po visatos platybes, jam sako: "Tutikėjais rasiąs teisybę prie Praamžiaus sosto, bet gal dabar suprasi, kad jo akyse nėra nei teisybės, nei neteisybės, kad tai yra tik žmogaus sugalvotos sąvokos savo reikalui ginti, arba savo nusikaltimui teisinti, arba pagaliau mėginti sugyventi savitarpyje" (Mano pabr.).

Siame sakinyje yra tas filosofinis deimantas, kuris nušviečia esamos santvarkos surašytus ir nesurašytus įstatymus bei potvarkius, pritaikytus visokioms šunybėms pateisinti, saviems reikalams apginti ir pasinaudoti kitų sąskaitom. Vyt. Alanto sugebėjimas apibūdinti vie- nu sakiniu žmonijos amžinąją moralinį veidą yra nepaprasto išvalgumo menas. Kaip tik dėl to aš ir norėjau plačiau pasikalbėti su rašytoju, kuris vis dar pilnas jaunatviškos energijos, besigilinas į Lietuvos istorijos gilumas ir pasaulinę santvarką.

-- Kadangi savo romano "Amžinasis Lietuvis" ištraukoje taip plačiai ir giliai palietėte žmonių savitarpio moralinius santykius, tai būtų įdomu patirti, kada ga- lima tikėtis išvysti visą kūrinį? -- paklausiau.

-- Negalėčiau tiksliai pasakyti. Mes, spaudos darbuotojai, iš patyrimo

žinome, kad, atidavus knygą spaudai, nežinai kada ji bus padaryta. "Amžinasis Lietuvis" spaudai jau atiduotas, pradėjau gauti ir pirmąsias korektūras, bet nežinau, kada knyga pasieks skaitytoją.

-- Minėtoje ištraukoje Jūs liečiate įvairių tautų dievus. Kodėl juos visus, išskyrus šv. Kazimiero Dievą, suvarėte į "senelių prieglaudą", kaip Jūs sakote, tartum jie nebe- būtų gyvenime reikalingi moralei ir santvarkai lengviau palaikyti?

-- Įdomus klausimas, -- nusišypsojo rašytojas, -- tik gal Jūs ne taip supratote, ką aš norėjau pasakyti. Juk iš tikrųjų daugelis senųjų tikėjimų nužengė į kapus: anuomet garbinami nemirtin- gieji buvo užmiršti ir atsidūrė "dievų prieglaudose", teisingiau sakant, muziejuose, ir žmogaus gyvenime jie šiandien nebereikalingi, bet šv. Kazimiero Dievas dar tebėra gyvas ir būtų buvę ne- teisinga ir jį uždaryti "dievų senelyne".

-- Skaitant aukščiau paminėtą Jūsų viziją su- sidaro įspūdis, kad Jūs Praamžių laikote dievų Dievu, kitaip sakant, aukščiausią kuriančią ir griauančią Dievybę. Kodėl Praamžius yra aukščiausią Dievybę ir kodėl jis ne tik kuria, bet ir griaua? Kam reikalingas griovimas?

-- Čia jau tenka nuklysti į labai atitraktas problemas, kurios niekad nebuvo populiarios ir vargu ar nagrinėjamos periodikoje, -- vėl nusišypsojo rašytojas.

-- Be to, jos labai indi- vidualios. Kodėl Praam- žius yra aukščiausia Die- vybė yra susitarimo da- lykas. Mat, žmogus vi- sada buvo ir yra linkęs ieškoti Pirmapradybės. Ar mes tai pavadinšime Praamžiumi, Apvaizda, Pirmapradžiu, Absaliu- tu ar Alfa ir Omega, ar pagaliau Amžinybe, tų žodžių prasmė bus ma- ždaug ta pati. Klausimas kodėl Praamžius yra aukščiausia Dievybė yra tolygus klausimui, ar Amžinybė, Apvaizda, Ab- saliutas, Pirmapradis yra "aukščiausios dievy- bės"? Nėra jokių duo- menų tvirtinti, kad se- novės lietuviai būtų va- rtoję žodį "Praamžius". Spėjama, kad tą žodį pir- mieji pavartoję mūsų mantikai. Šiaip ar taip tas žodis prigijo, jis gra- žiai skamba ir giliai prasmingas. Jo prasmė, rodos, atitinka žodžiui Amžinasis. Būtų gerai, kad to žodžio darybą pa- nagrinėtų mūsų kalbinin- kai.

-- Kalbant apie amži- nuosius dalykus žmo- gaus sąvokos ir maste- liai praranda savo reikš- mę, -- kalbėjo toliau ra- šytojas. -- Klausti: ko- dėl Praamžius kuria ir griaua ir kam reika- linga griovyba yra labai žmogiška, bet tie klausi- mai praranda savo reikš- mę, kai kalbama apie am- žinuosius dalykus. Jei žmogus sugebėtų atsaky- ti į tuos klausimus, jis būtų gudresnis už pačią aukščiausią Dievybę. Į tuos klausimus galėtų atsakyti tik Praamžius, bet jis, tur būt, niekad neprabilis...

-- Jei Praamžius ga-

li kurti ir griauti, tai ko- dėl Jis negriaua tai, kas žmogui atrodo griauti- na? Ar negeriau būtų, jei Jis nekurtų tokių kū- rinių, kurie nieko gero pasauliui -- žmogui ne- duoda?

-- Man rodos, p. Mus- teiki, tamsta būtina už- sispyrei nutraukti Pra- amžių nuo sosto ir, pasi- sodinęs prie savo rašo- mojo stalo, nori jį taip pat išegzaminuoti, kaip dabar egzaminuojima- ne, -- nusišypsojo rašy- tojas. -- Nemanau, kad Praamžiui labai rūpėtų žmogus ir visatoje pasi- metusi mūsų planeta -- dulkelė. Tamstos klaui- simas tik patvirtina tą faktą, kad žmogus, kur- damas savo dievus, visa- da norėdavo juos sužmo- ginti ir versdavo juos jam tarnauti. Jei jis pa- sodindavo savo dievus į sostus, tai reikalauda- vo iš jų ir atpildo. Pra- amžius, Absaliutas, Ap- vaizda tėra tik žmogaus duoti vardai, bet nėra jo sukurti padarai, kaip kad eiliniai dievai. Praam- žius nuo žmogaus nepri- klauso, jis yra Faktas, kuris buvo, yra ir bus, nesvarbu, ar žmogus su- savo planeta jau bus din- gęs Visatos begalybėse, ar ne.

-- Kodėl, p. Alantai, žmogų vaizduojate žvė- rimi, juk jis yra Pra- amžiaus kūrinys? Ar žmogus per paskutinius 2.000 metų nepasidarė geresnis, žmoniškesnis? Ar tikrieji ir netik- rieji dievai neturėjo įta- kos žmogui?

-- Galų gale mes nu- sileisime iš filosofinių aukštybių prie žemiškų dalykų atsakė Alantas. Joks žvėris nesugalvos tokių žiaurybių, niekšy- bių ir baisių kaip žmo- gus, tai viena, o antra, žvėris neturi organiza- cinių sugebėjimų. Žvė- ris, dažniausiai būda- mas alkanas, žmogų už- puola ir sudrasko ir tuo- jo žiaurumas baigiasi, o žmogus sugeba sukurti baisią draskymo ir kan- kinimo mašiną, kuri nu- kankina milijonus žmo- nių. Kur tamsta rasi to- kią žvėrių organizaci- ją? Kiek žmogus "pasi- taisė" per paskutinius 2.000 metų labai gerai matome iš Antrojo Pa- saulinio karo žiaurybių ir ypačiai iš maskolių komunistų imperijos kū- rimo. Romos imperija buvo sukurta žiauriomis priemonėmis ir jų impe- ratoriai buvo laikomi die- vais, komunistų imperi- ja buvo sukurta kur kas žiauresnėmis priemonė- mis, ir jų vadai šiandien garbinami kaip dievai. Toks yra žmogaus "pasi- taisymas" per paskuti- nius 2.000 metų! Komu- nistinės Maskolijos fak- tas rodo, kaip kuriami dievai. Taip buvo visoje žmonijos istorijoje: žmo- gus susikurdavo savo die- vus, kokie jam buvo rei- kalingi savo interesams ginti. Ir Tamsta klysti, p. Musteiki, ašnevaizduo- ju žmogų kaip žvėrį: aš jį vaizduoju kaip padarą,

(Nukelta į 6 psl.)

Algimantas Kezys, S.J. filmavimo metu, Alg. Gustaičio nuotrauka

ŠEŠI

JURGIS GLIAUDA

Lietuvių foto archyvas atsiliepdamas į visuomenės pageidavimą, su- kurti dokumentinius fil- mus apie žymiuosius nū- dienos asmenis, ryžosi tai atlikti. Buvo numaty- ta nufilmuoti dvyliką įdo- mesniųjų asmenų, kiek- vieną peržengusių deim- antinį metų skaičių. Ta- čiau lėšų stoka liepė pa- sitenkinti šešiais asme- nimis ir, perpus nutrauk- tas filminis projektas, tapo "Dvylikos" pirmą- ja dalimi.

Į šį filmą įtraukti: My- kolas Vaitkus, Leonar- das Šimutis, Mykolas Krupavičius, Vaclovas Sidzikauskas, Juozas Ži- levičius ir Adomas Gal- dikas. Ir iš šio negau- saus skaičiaus mirtis jau nuskynė Krupavičių ir Galdiką. Prieš pasi- rengimą filmuoti mirė J. Bachunas ir dr. P. Gri- gaitis. O kiek, dar kla- siška prasme, istorinių asmenų liko nenufilmuo- tų, neišlikusių ateičiai savo balsais, judėsi- ais ir savo gyvenamos apli- kos deriniu su jais! Ir tai mūsų amžiuje, kada filmas yra nūdienės bui- ties dalis.

"Dvylika" (pirmoji da- lis tikrai "Šeši") yra griežtai dokumentinis fil- mas, turįs savo tikslu pristatyti filmuojamąjį asmenį trumpametražia- me kaspine (12-15 mi- nučių). Uždavinys be ga- lo sunkus, uždedas ne- lengvus reikalavimus skriptui ir vaizdui.

Šiam filmui scenarijų parašė rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė, užrašus pagamino dail. Kazys Ve- selka, vyksmą jungian- čioji reporterė buvo Ra- munė Kviklytė, garso in- šams dirbo Jonas Ralis.

Stumiančioji visą fil- mą jėga yra Algimantas Kezys, S.J., tikrasis Fo- to archyvo spiritus mo- vens. A. Kezys nešė ir nešė sunkiausią ir at- sakingiausią tokio pro- jekto misiją: kamerą, re- dakciją ir garsą.

Muzikai paimtos iš- traukos iš lietuvių muzi- kų kūrinių.

Filmas daro labai ge- rą įspūdį. Jis jau gali bū-

ti tuo išeities tašku, iš kur žengti toliau. Filmo projektavimo seansai, gal būtų, jau galėtų telkti kad ir kuklių lėšų toles- niam filmavimui (plius aukos foto archyvui).

Filmo rodymas supa- žindintų plačiąją visuo- menę su bendro projek- to tūriu. Tai yra pato- gių sumanymo populiari- zacija. Joks rašinys ne- pajėgs taip įtikinti, kaip įtikina filmo demonstra- vimo valanda. Visuome- nei pažinus sumanymą, įmanomos gausesnės au- kos ir rėmėjų talka.

Lietuvių foto archyvas rūpinasi vaizdine išeivi- jos visuomeninės ir kul- tūrinės veiklos dokumen- tacija. Su tuo pat mastu prieiname ir prie fil- mo. Vaizduojamas įvy- kis arba filman įrašo- mas asmuo, stebimas dokumentacijos prasme, neišleidžiant iš akių mo- dernaus filmo estetikos reikalavimų.

Vientisumo principui skripto kūrėja B. Pūke- levičiūtė įvedė reporte- rą (R. Kviklytė), kuri vienur betarptai kalbasi su filmuojamuoju asme- niu, kitur skambina jam telefonu, trečiur rašo jam laišką ir gauna at- sakymą. Trumpam met- ražui reporterio įvedi- mas gali būti naudingas, nes paskubina dėstymą, provokuoja išsisky- mus. Tačiau čia neiš- vengiamas tam tikras oficialumas. Dingsta vie- numos intymumas, me- ditacijos nuotaikos, nė- ra ir bičiuliško pašne- kesio balanso. Vėl gi, jaunutės reporterės pa- rinkimas praturtino fil- mą idėjinio požiūriu: jauniausios ir senos kar- tos sandūra lietuviškojo tęstinumo rėmuose. Tad sumanymas, išperka- šiaip jau jaučiamą tokio metodo dirbtinumą. Do- kumentiniam filmui ne- išvengiamas tam tikras statiškumas, nes tokio filmo tikslas nėra pas- tanga demonstruoti dės- tomos temos dinamiką, bet įvairių vieno asmens ekspoziciją.

(Nukelta į 6 psl.)

Antano Mončio marmuro skulptūra, kuri drauge su kitais jo 20 kūrinių buvo išstatyta parodoje Italijoje Aquilone galerijoje šią vasarą liepos 22 - rugpjūčio 7 d.

"PRIMILŽIO" PROBLEMOS

"Primilžis" yra pie-
nas milžėjos kibire. Tai
gana naujas vertinys iš
rusų kalbos. To žodžio
netgi neatrasite žody-
nuose. Tačiau, pieno far-
moms supasavus savo
produkcija, "primilžis"
dabar pasidarė popula-

DEIMANČIUKŲ RINKINYS...

(Atkelta iš 5 psl.)
sudarytą iš angelo ir še-
tono, t.y. gėrio ir blogio.
O kita vertus, nelabai tai
čia man žmogus kaipo
toks: pirmon galvon man
rūpi lietuvius žmogus...

-- Kodėl Amžinasis
Lietuvius mano, kad visi
įstatymai, potvarkiai
yra surašyti tik pačių
kūrėjų naudai, paliekant
milijonus žmonių už tei-
singumo ribos?

-- Todėl, kad kiekvie-
na valstybė ir net orga-
nizacija rašydama įsta-
tymus pirmon galvon tu
ri savo interesus bei
naudą. Jei būtų pasauli-
nė valdžia, gal "nepalik-
tų už teisingumo ribų"
ir tų Jūsų minimų mili-
jonų.

-- Ką reikėtų daryti,
kad tie įstatymai bei po-
tvarkiai būtų ištikrųjų
pritaikyti vienodai vi-
siems žmonėms ir kad
žmogus, kaip Dievo kū-
rinys, būtų traktuojam-
as tuo pačiu lygybės
principu? Juk visiems
žmonėms reikia mais-
to, drabužių, pastogės ir
žaidimų.

-- Reikia dviejų daly-
kų: kaip minėjau, reikia
pasaulinės valdžios ir,
antra, reikia žmogų tiek
pakeisti, kad jis tokios
valdžios norėtų, supras-
tų jos svarbą bei užda-
vinius ir gal svarbiau-
sia, kad jis sugebėtų
bent dalinai atsisakyti
nuo savo egoizmo ir lo-
jaliai vykdytų Jūsų mini-
mus pasaulinės valdžios
įstatymus bei potvar-
kius.

-- Ta pačia proga no-
rėčiau pasiteirauti apie
Šventaragį, kurio pluoš-
tas buvo atspausdintas ir
Septintoje Pradalgėje ir,
kuris taip pat švyti dei-
mančiukais? Kaip greit
pasirodys visas kūri-
nys?

-- Pirmoji Šventara-
gio dalis, kurios susida-
rys apie 500 psl., jau yra
paruošta spaudai. Jau
Dirvoje buvo minėta, kad
tariuos su Vilties leidyk-
la, bet dar galutinai ne-
susitariau. Antroji dalis
jau įpusėta: jos, tur būt,
irgi susidarys nema-
žiau kaip 500 psl. Jei
lengviau būtų galima su-
rasti leidėjų ir paramos
iš šalies, manau, kad
Šventaragio pirmoji da-
lis galėtų pasirodyti kny-
gų rinkoje be didelio už-
delsimo.

Baigiant pasikalbėji-
mą mintys nukrypo į lei-
dyklas. Jei jos turėtų pa-
kankamai lėšų, arba kad
praturtėję lietuviai tap-
tų mecenatais sukur-
tiems veikalams išleis-
ti, tuomet mūsų rašyto-
jams nereikėtų sukli-
gavimų dėl kūrinių išleidi-
mo, o savo energiją ati-
duotų kūrybai.

A. Musteikis

riausias pieno ūkioter-
minas Lietuvoje. Milži-
niškas biurokratijos apa-
ratas, kuris supa kiek-
vieną darbo šaką, ir čia
parengė lenteles, "tabe-
lius", proporcijas, ryšių
pareinamumo schemas --
karvės veislė, svo-
ris, pašaras, milžimo bū-
das ir pieno "riebalingu-
mas", ir pieno kiekis mil-
žėjos kibire.

Viskas tai nėra naujie-
na kapitalistiniame ūky-
je, bet tarybinė spauda
visa tai linksniuoja, kaip
moderniškus išradimus
pieno ūkio praktikoje.

Organizuojami melži-
mo konkursai. Kartais
tai lokalinio pobūdžio įvy-
kis. Čia suvažiuoja vie-
tinės melžėjos ir de-
monstruoja savo "primil-
žio" meną. Kartais tai
griozdiški renginiai.
Varžovės suvežamos
(taip buvo neseniai Lie-
tuvoje) iš visos Sovieti-
jos. Greta lietuviškos
melžėjos pasodina mel-
žėją iš Turkmenijos, ar-
ba iš tolesnių Paaumū-
rės sričių, nuo pat Kini-
jos pasienio.

Suvažiuoja režimo pa-
reigūnai, iki pat "minist-
rų" rango. Bent porą die-
nių vyksta "primilžio"
turnyras, ir bent tūk-
stantis aukštųjų ir mažų-
jų pareigūnų, junta tikrą
rublių "primilžį" savo
kelionlapių ir komandi-
ruočių lapuose...

"Primilžio" problema
tiesiog skausmingai kan-
kina pareigūnus, nes vis
ir vis jie negali sušukti,
kad, va, pagaliau, "bur-
žuazinio" ūkio normos
peržengtos ir "socialisti-
nė", kolūkinė sistema
jau triumfuoja. Kur tau!
"Primilžio" problema
tiesiog skausmingai kan-
kina pareigūnus, nes vis
ir vis jie negali sušukti,
kad, va, pagaliau, "bur-
žuazinio" ūkio normos
peržengtos ir "socialis-
tinė", kolūkinė sistema
jau triumfuoja. Kur tau!
"Primilžio" normos vel-
kasi uodegoje, kaip nu-
susęs žmogelis bėgimo
take su atletais olimpi-
ninkais.

Suprantama, kad net
su žvakėmis dienos me-
tu ieško "primilžinio
deficito" priežasčių.

Juk norint turėti pa-
kankamai pieno iš kar-
vės, norint, kad tas pie-
nas būtų ir riebalingas,
reikia... karvę gerai šer-
ti. Visoje "primilžio"
problemų pompastikoje,
kaip tik šią "mažą" prie-
laidą ir išleido iš akių.
Karvės šeriamos blogai.
Štai rašo "Valstiečių
laikraštis" Nr. 98 (rugp.
14 d.): pieno gamyba su
mažėjo ganiavos metu...
po nuganyto žemdirbiai
ganyklų nė karto nepa-
tręšė... beveik iki liepos
pabaigos karvės turėjo
tenkintis tuo, ką prisi-
rankiodavo pusplikėje ga-
nykloje... aplink lovius
užtvaroje, kur karvės su-
varomos nakčiai, pri-
kreikta žolės stagarų...
karvės tą žolę (pikt-
žolės) melžėjos paduo-
da nesusmulkintą... ne-
turime kuo susmulkinti,
sako kolūkio pirminin-
kas, "orkanas" sugriuvo
... meistrai buvo įrengę
gardus, bet tie gardai jau
sulūžę... ganykloje kar-
vės negali atsigeri...
Ši korespondento pa-
stebėta nusikundimų li-

tanią nukreipta prieš ko-
lūkio (farmos) persona-
lą, nepastebinti pačios
sistemos kvailumo. Vi-
sas kolūkis pripildytas
"specų", kurių pareiga
pakelti pieno produkcij-
ą, o pieno kaip nėra,
taip nėra. Nerūpestingai
prižiūrimos karvės gai-
da alkanos, nepagirdy-
tos, nevalytos. Kolūkyje
dingo ūkininko tipo žmo-
nės; liko nerūpestingi,
lažą velką baudžiaunin-
kai.

Kolūkio sistema nori
"primilžių" iš alkanų
karvių!

Planuotojų, "ekono-
mistų", "specų" gaujos,
apgulios kiekvieną ko-
lūkį, varomos kitos kon-
trollierių gaujos, noripri-
milžti "primilžius"; mel-
žėjų, kaip amaro, per-
daug, ir vargšė kolūkinė
karvutė nepajėgi apaten-
kinti dykduonių apeti-
tų.

ŠEŠI...

(Atkelta iš 5 psl.)

Sunkiausią tokios eks-
pozicijos dalį ir nešė Al-
gimantas Kezys. Nuos-
tabus nespaltvotos foto-
grafijos meistras, Ke-
zys atrado dokumentini-
me filme stambius este-
tinio pristatymo lobius.
Spalvų sandūra, kaip ir li-
nių susikryžavimai ek-
rane, išduoda Kezio iš-
radingumą operuoti spal-
vinėmis plokštėmis ir ob-
jektų kontūrais. Toje li-
nių ir spalvų gamoje jis
kartais sentimentalus, daž-
nai galdikiškai lieps-
nojęs, tikslius, dokumen-
tiškai - sąžiningas, bet
niekad sausas protokolis-
tas. Dokumentinį filmą
Kezys pristatė pro este-
tikos šydą. Jis saikingai
suskirstė atskirų pasa-
žų laiką, objekto artybę
ir tolėjimą, sceną ir jos
detalizaciją. Filmavi-
mas ne studijoje, bet ore
arba gyvenamoje patal-
poje, atkiša begalę švie-
sos problemų. Tačiau tai

IŠ PRAEITIES ALBUMO. Simano Daukanto mokytojų seminarijos 1928 metų laidos abiturientai, tarp kurių matosi clevelandiečiai S. Astrauskas, Pr. Karalius ir Dirvos skaitytojai V. Liaukus, J. Žemaitis, Vl. Skirmuntas. Seminarijai vadovavo dr. K. Ruginis.

buvo sėkmingai nugalė-
ta. Kartais tirštesnės už
natūralias spalvos kaip
tik įnešė ekraną tam
tikrą "tapybiškumą".
Dar sunkesnes spręsti
problemas pasiūlo filmo
įgarsinimas. Atrodo, čia
turėta daug darbo, ir
įdėta nemažai pastangų,
kad garsas gautųsi ge-
ras, subjektų kalbos dik-
cija aiški, nugalėtas daž-
nai neišvengiamas garso
dundėjimas ar kurtu-
mas. Garso problemos
buvo išspręstos vyku-
siai.

Filmas "Dvylika" (jo
pirmoji dalis "Šeši") yra
įdomus bandymas pasta-
tyti žymiesiems visuo-
menės nariams senti-
mentalų ir gyvą (tikrai
-- gyvą) paminką. Šia-
me paminkle tie asme-
nys ilgam išliks ekrane
savo kasdienis - išgy-
venamoje buityje. Kaip
parodė praktika, tai ima
noma įkūnyti ir trumpa-
metražiame filme, kad
tik jis būtų tinkamai su-
tvertas. Be abejo, ir da-
bar, vienur kitur mėgė-
jų spintose, slypi paski-
ros filminės arba fono-
grafinės nuotraukos jau
pasitraukusių iš gyvy-
tų tarpo visuomenės ir kul-

tūros žymūnų. Foto ar-
chyvo uždavinys būtų dar
ir tokių nuobirų ieškoji-
mas ir tos medžiagos
transformacija į tinka-
mą dokumentinį filmą.
Duotas filmui pavadini-
mas "Dvylika", keisti-
nas, praplėstinas. Negi
dar šeši i filmavę jau
užrenks duris šiam uni-
kaliai filminiam pante-
onui?

Veikimą apšvendžia lė-
šos. Kaip liudija spaus-
dintos programos davi-
niai, išeivijos sostinė,
Chicago, apsiireiškė ne-
nuginčijamai liūto dali-
mi. Ypač gi, foto ar-
chyvo veiklos entuzias-
tas Jurgis Janušaitis su
tekle imponantišką rė-
mėjų skaičių. Be abejo
ir lietuviškoji periferi-
ja remia Foto archyvo
darbus. Nematyti nė cen-
to paramos iš tų institu-
cijų, kurios sutvertos
remti lietuvių kultūrinę
veiklą!

"Tikimės, kad žiūro-
vai atleis šio filmo tech-
nikinius netobulumus",
savo parengimo progra-
moje rašo Foto archy-
vas. "Jų nebuvo įmano-
ma išvengti. Tačiau do-
kumentinė medžiagos
vertė, metams bėgant
tolyn, bus vis branges-
nė. Šiandien, pavyzdžiui,
Maironio balsas, net la-
bai netobulai į plokštelę
įrašytas, arba bent šim-
tas jo filminės medžiagos
pėdų -- būtų neįkai-
nuojamos vertybės."

Ši nepaprasta Foto ar-
chyvo iniciatyva, kur vie-

nodais veiksniais su-
sipina patriotizmas, fo-
to menas ir filmavimo
technika, kultūriniam
išeivijos veidui suteikia
naujas dimensijas ir pro-
vokuoja atrasti naujas
perspektyvas.

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

SPALIO 2 D. Clevelando Atei-
tininkų koncertas.

SPALIO 9 D. Trečiasis abi-
turientų pristatymas rudens ha-
liuje.

SPALIO 15, 16, 17 D. Studen-
tų Ateitininkų metinis suvažiavimas
Clevelande.

SPALIO 17 D. Kar. Juozapa-
vičiaus šaulių kuopos vėliavos
šventinimas ir šventė.

SPALIO 23 D. Grandinėlės
"Iškilmingo Trejinio" balius
šv. Jurgio parapijos salėje.

SPALIO 30 D. SLA diena
Clevelande.

LAPKRIČIO 14 D. dainos ir
literatūros vakaras Clevelando
Muzikos Instituto salėje. Daly-
vauja -- A. Stempuzienė, K.
Bradūnas, R. Vėžys ir K. Os-
trauskas.

LAPKRIČIO 20 D. Čiurlio-
nio Ansamblui pagerbimas.

KOVO 5 D. Grandinėlės kon-
certas.

KOVO 11 D. Kaziuko mugė
Naujosios parapijos salėje.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI
MAŽEIK & EVANS
6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.
TRY S MODERNIŠKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS
Mašinoms vieta
REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAI DOJIMO ĮSTAIGA
MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9
TRY S MODERNIOS KOPLYČIOS

JAU GALIT ATSIKVIESTI SAVO GIMINES IR DRAUGUS IŠ LIETUVOS Į AMERIKĄ

APMOKAMAS PATARNAVIMAS: Atkvieskit
savo gimines jus aplankyti! Greitas mūsų teletype
susisiekiama su Maskva suteiks jums žinias apie ke-
lionės paruošimą. Atsilankykite arba skambinkite mū-
sų įstaigai gavimui pilnų smulkmenų!

GROGER TRAVEL BUREAU

152 THE OLD ARCADE TELEF. 621-6036
CLEVELAND, OHIO 44114

DELLA E. JAKUBS & SON LAI DOJIMO ĮSTAIGA

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue 936 East 185th Street
361-1763 531-7770

Šių metų abiturientai

Šie abiturientai bus pristatomi lietuvių visuomenei Trečiajame Rudens baliuje spalio 9 d. Clevelande.

• Aldona Joana Kavaliūnaitė studijuos Cleveland State Universitete psichologiją ir sociologiją.

Rimas Maurukas, narys National Honor Society, studijuos pre-mediciną Lorain Com. College and Ohio State.

Jūra A. Blynaitė Cleveland State Universitete studijuos matematiką.

TREČIASIS ABITURIENTŲ PRISTATYMAS CLEVELANDO LIETUVIŲ VISUOMENEI RUDENS BALIUJE

ĮVYKS Š. M. SPALIO 9 D., 7:30 VAL. VAK.
ŠV. JURGIO PARAPIJOS SALĖJE.

Automobilių aikštė bus policijos saugoma.

BILJETŲ KAINOS: ABITURIENTAMS — VELTUI, JAUNIMUI PO \$4.00. SUAUGUSIEMS — \$7.50.

Bus duodama karšta vakarienė, kava, tortai ir gėrimai.

Vietas prie stalų prašome iš anksto rezervuoti pas Rūtą Butkutę tel. 932-9944, Romą Jasinevičiūtę — 932-6788, Ingridą Raulinaitę 382-5037 ar Vytautą Žagarską — 261-6420.

Rengia LB OHIO APYGARDOS JAUNIMO SEKCIJA ir LSS CLEVELANDO SKYRIUS

CLEVELANDE IR APYLINKĖSE

• Clevelando Liet. Bendruomenės, antrosios apyl. apyl. metinis susirinkimas, įvyks š. m. spalio mėn. 3 d., 11 val. Naujosios parapijos salėje. Valdyba maloniai kviečia visus šiame susirinkime dalyvauti.

• Kanklių muzikos studija pradeda mokslą nuo š. m. spalio 15 d. Norintieji mokintis kankliuoti, kreipkitės į O. Mikulskienę tel.: 268-1825.

SALEZIEČIŲ VEIKLOS STIPRINIMAS CLEVELANDE

Šios veiklos žadintojas kunigas P. Urbaitis, SDB, sukvietė pajėgių veikėjų susirinkimą rugsėjo 20 d. pas gerą bičiulį A. Styrą.

Čia sklandžiai ir veikiai sudarytas pastovus Saleziečiams remti komitetas iš pirmininko H. Staso ir narių — S. Idzelenės, A. Masilionio, A. Puškoriūtės, Ir. Puškoriūtės ir P. Zigmanto. Drąsiai galima pranašauti, kad tikrai pavyks Vytėnuose (Frascati) vieną kambarį skirti Clevelando lietuvių garbei, nes surinkta jau per tūkstantį dolerių.

Susirinkusiuosius dar labiau praskaidrino keliąs

Sol. Vanda Stankienė, po sėkmingo pasirodymo praeitą šeštadienį Dirvos baliuje, prieš grįždama į Chicago, dar turėjo progos susitikti su kai kuriais clevelandiečiais ir pasidalinti įspūdžiais. Nuotraukoje Vilties draugijos pirmininkas Aleksas Laikūnas, sol. Vanda Stankienė ir ALTS-gos Clevelando skyriaus pirmininkas Jonas Mockus.

SĖKMINGA SEZONO PRADŽIA

Atrodo jau įprasta, kad Clevelando lietuvių visuomenėje Dirva kasmet pradeda žiemos parengimų sezoną. Šį kartą toks pokylis atliktas rugsėjo 25 d. šv. Jurgio parapijos salėje. Turinys gana originalus.

Sąmoningas programos vedėjas J. Stempužis labai trumpais posakiais ir vikriai puošė linksmą nuotaką.

Saloninė solistė Vanda Stankienė, A. Modesto va-

nuotaką momentas — garbės pirmininkė St. Žiedonienė įteikė amžinųjų narių diplomus aukojusiems po šimtą dolerių P. Tamulioniui ir A. Styrai.

Naudingas, saleziečių išleistas knygas platins Ir. Puškoriūtė ir P. Zigmantas. Masinančių plataus masto loteriją, New Yorko saleziečių skelbiama, bilietai su nuolatiniais atlyginimais platintojams jau sėkmingai parduodami.

Susirinkimui pasibaigus, jaukiai pasivažiota mielo šeimininko A. Styros globoje, lipšniai besirūpinant abiem Puškoriūtėm.

Vladas Braziulis

VINCAS GELGOTAS atidarė savo kirpyklą, kuri yra 687 East 185 St. ir kviečia visus atsilankyti.

M A L E

LINEMEN
CATV and telephone linemen. For N. Y., Ga., Ala., & Ill. Top pay, 6 paid holidays, weeks vacation. 50 pst paid on excellent hospitalization and insurance program.

Young company and growing. Immediate openings. Long term jobs. JACKSON COMMUNICATION CORP.

513-823-4011

(72-79)

GERIAUSIAS VEIKALAS APIE LIETUVĄ ANGLŲ KALBA, redaguotas dr. Alberto Geručio, 460 psl. Kaina 12 dol. Užsiskaitant per LNF — 10 dol. Čekius rašyti: Lithuanian Independence Fund, Inc., 87-80 96 St., Woodhaven, N. Y. 11421.

viliojo juo toliau, juo gausnius šokėjų skaičius. Deriniai sąmoningai apskaičiuoti, pereigos bei pauzės jausmingai paveikios. Bendrieji sąskambiai santūriai ir muzikalūs.

Pakeliui nuoširdžiai pagerbti kandidatai į valdines pareigas — R. Perk ir G. Voinovich — pirmasis ta proga bičiuliškai prabilo — bei savieji žymūs, įtakingi veikėjai — ilgą laiką buvęs Dirvos redaktorium K. S. Karpius, Vilties Draugijos pirmininkas A. Laikūnas, Dirvos redaktorius V. Gedgaudas, LTS Clevelando skyriaus pirmininkas J. Mockus ir kiti.

Didelio pasisekimo sulaukė dovanų laimėjimai.

Vaišinta gardžiai ir sočiai. Vyriausioji šeimininkė — St. Urbonavičienė. Patarnauta mikliai ir mandagiai. Bare kantriai dirbo V. Stuogis su ištvermingais pareigūnais.

Svečiai užpildė visus stalus. Net kai kam vietų pritrūko.

Gražiai linksmintasi, puotauta ir atgajaus, rodos, visiems pakako.

Vladas Braziulis

• Gyvybės, sveikatos ir pensijų draudimo, o taip pat akcijų — investavimo (mutual funds) reikalais kreipkitės į V. Giedraitį, tel. 944-6835.

• Apdraudos reikalais geriausius patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

PARDUODAMAS NAMAS

East 185 St. Colonial

Immaculate 3 bedroom home. Formal dining room with china cabinet. Living room with fireplace. Full basement and two car garage. Near Our Lady of Perpetual Help Church.

STERN & ASSOCIATES
REALTOR
946-0200

(71-73)

PERFECT POSITION OPEN

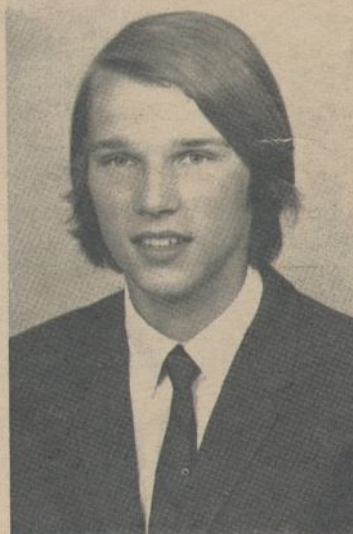
Would you like to work for the most progressive motor repair company in the country? Have opening for superintendent with experience required in AC, DC, single phase and electrical apparatus repair. Shop presently has 7 electrical repair men. For information write

ROMANOFF
ELECTRIC MOTOR
SERVICE

P. O. Box 64,
Defiance, Ohio 43512
419-782-9231
ask for Orlo McKean

Dalia Marija Bložytė, Smith College North Hampshire, Mass., prieš medicininius mokslus.

Algis W. Žemaitis, Kent State Universitete, autropologiją.

Kristina Liutkutė, Lakeland Community College, pedagogiką.

Richardas V. Staškus Rio Grande College, psichologiją ir kūno kultūrą.

Daiva Ralytė, Cleveland State Universitete studijuos griežtuosius mokslus.

Skaitykit ir platinkit
DIRVĄ

SUPERIOR SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS
INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PAVERGTŲJŲ EUROPOS TAUTŲ SEIMAS

Antradienį, rugsėjo 21 d. PET Seimas pradėjo savo 18-ją sesiją. Tą pačią dieną Jungtinės Tautos pradėjo savo 26-ją sesiją.

Buvo du posėdžiai. Pirmajame buvo patikrinti delegacijų kredencialai, priimtas pranešimas apie praėjusios sesijos veiklą, priimta naujosios sesijos darbotvarkė. Jungtinės Tautos pasiūsta Deklaracija "Misrepresentation of Albania, Bulgaria, Czechoslovakia, Hungary, Poland and Rumania in the United Nations and Usurpation of the

Sovereign Rights of Estonia, Latvia and Lithuania by the Soviet Union", taip pat pasiūstos telegramos Prezidentui Nixonui ir kiti tik išrinktam Jungtinių Tautų 26-tos sesijos pirmininkui Adam Malik.

Antrajame plenumo posėdyje buvo patvirtinta nauja PET Seimo vadovybė šiai sesijai: Stefan Korbonski pirmininkas, Vaclovas Sidzikauskas vicepirmininkas ir Feliks Gadomski perrinktas e. Generalinio Sekretoriaus pareigas. Buvo pabrėžta, kad pirmininkas, kuris gyvena Washingtone veiks daugiau sostinė-

je, o vicepirmininkas — New Yorke.

Pagrindinis darbotvarkės klausimas buvo "Tarptautiniai įvykiai ir pavergtosios tautos". Pranešėjas — Vaclovas Sidzikauskas.

Buvo priimtos deklaracijos Katyno žudynių klausimu ir Čekoslovakijos invazijos sukakties proga.

Antrąjį posėdį pradėdant, kalbėjo iš Washingtono atvažiavęs kongresmanas Ray G. Madden, kuris buvo Kongresinio Komiteto Katyno žudynėms tirti pirmininkas, taip pat ir Kersteno Komiteto narys, ir American Friends of Captive Nations pirmininkas Christopher Emmet.

PASIKEITIMAI VENEZUELOS LB VALDYBOJE

Š. m. rugpiūčio mėn. Jurgiu Bieliūnui pasitraukus amžinai iš gyvųjų tarpo, Venezuelos LB Centro Valdybon vicepirmininke pakeista ponė Vanda Bieliūnienė ir dr. Povilas Dambrava iš Caracas.

Rugsėjo mėn. 12 d. Centro Valdybos posėdyje nutarta įsteigti specialų Jurgio Bieliūno vardo fondą. Laikinųjų nuostatų projektą paruošė Vladas Venckus, kuris perduotas specialiai komisijai peržiūrėti.

Venezuelos LB Caracas apyl. valdybos pirmininke išrinkta dr. Jadvyga Klovaitytė, 1 PLJK-so dalyvė ir Venezuelos lietuvių jaunimo delegacijos vadovė. Tą pačią dieną reikiama pastebėti, kad Caracas apyl. valdyba pradėjo leisti (bene dr. P. Dambravos iniciatyva) mėnesinį informacinį biuletinį.

VLIKO ATSTOVYBĖ VENEZUELOJE

Nuo šių metų rugsėjo 12 dienos VLIKo Atstovybė Venezueloje yra sekančios sudėties: pirm. inž. Vladas Venckus, vicepirmininkė ponė Vanda Bieliūnienė, dvasios vadas — kun. Antanas Perkumas, sekretorius — mokytojas Juozas Kukanauza, išdininkė — ponė Luiza Gavorskienė, įgaliotinis Caracas'e — dr. Povilas Dambrava, specialieji reikalavimai (provincijai) — p. Zenonas Garšva.

Rinkliava Tautos Fondui visoje Venezueloje bus vykdoma vieną kartą metuose, tarp Vasario 16-sios ir birželio 25 dienos, tuomet bent simboliniai primenant Lietuvos okupaciją, bolševikinius trėmimus ir visuotinę lietuvių tautos sukilimą prieš raudonuosius Maskvos pavergejus.

CHICAGO

LIETUVIŲ TAUTINIŲ NAMŲ ATIDARYMAS

LTN Chicagoje 6422 So. Kedzie Ave. atidarymas ir pirmieji renginiai:

Spalio 9 d. 5 v.v. LTN narių susirinkimas.

Spalio 9 d. 7:30 v.v. dail. Adomo Varno tapybos darbų parodos atidarymas.

Spalio 16 d. 7 v.v. LTN atidarymas — banketas. Atidarant bus pašventinta pastogė. Meninė programą atliks dainininkės Vanda Stankienė ir Audronė Simonaitytė. Programai vadovaus Zita Kevalaitytė-Visokienė.

Norintieji naudotis LTN sale, dėl sąlygų kreipiasi į Leokadiją Žvynienę PR 6-2717 arba PR 6-1349.

• **Grandinėlių premjera** įvyks Chicagoje, Marijos mokyklos salėje, 1972 m. kovo 18 dieną. Grandinėlių pasirodys su nauja programa. Taip pat šiam pastatymui yra audžiami nauji rūbai. Kovo 19 dieną, sekmadienį, įvyks antras Grandinėlių spektaklis, skirtas išimtinai jaunimui. Į šį spektaklį jaunimui bus žymiai papigintas įėjimo mokestis. Grandinėlių premjera skiriamą Lietuvos Fondo dešimtmečiui paminėti.

• **Laima Nainytė**, pereitą pavasarį baigusi Chicagos Loyolos universitete politinius mokslus, jau trečius metus iš eilės mokytojauja Chicagos Dariaus-Girėno lietuvių tautos sukilimą šiais metais ji mokina šeštą skyrių.

• **Rūta Nainytė**, šį rudens pradėdanti Loyolos universitete studijuoti chemiją, atostogų metu uoliai talkininkavo teatro festivalio paradiniam paruošiamiesiems darbams. Rūta, studentės Nijolės Vainaitės padedama, paruošė ir išsiuntė lietuviams 2500 laiškų, kuriais prašoma teatro festivalį paremti aukomis.

DETROIT

DETROITO ATEITININKŲ VYR. MOKSLEIVIŲ STUDIJŲ DIENOS

Spalio 22, 23 ir 24 dienomis įvyks Detroito Ateitininkų ruošiamos studijų dienos, Dainavoje, Registracija prasidės 7 val. p. p., kaina \$10.00.

Studijų tema: "Penki stulpai ateitininkijos aikštėje". Ligi šiol yra pasižadėję dalyvauti šie paskaitininkai:

Kun. Jonas Staškevičius — kuris nuo 1968 m. yra MAS Dvasios Vadas ir dirba su MAS centro valdybomis, iš Toronto, kalbės: katalikiškumas ir ateitininkija.

Almis Kuolas — dabartinis MAS CV vicepirmininkas, studijuoja Toronto universitete fiziką ir chemiją, kalbės apie tautiškumą.

Romas Puteris — York universitete studijuoja griežtuosius mokslus. Jis papasakos apie ateitininko visuomeniškumą.

Dr. A. Liulevičius — Matematikos daktaras, praves sekmadienio simpozijomą, kuriame susumuos visus principus į vieną apibūdinimą.

Bus linksma vakaris ir literatūros vakaras. Literatūros vakarui prašomi, visi gabūs žmonės, atsivežti savo kūrybos ir muzikos instrumentus.

Į šias studijų dienas, nuoširdžiai prašom, daly-

vauti, visus gimnazijos amžiaus ateitininkus.

Tėveliai, prašome nesirūpinkite! Mus globos mūsų mieli globėjai p.p. J. N. Udriai ir kiti.

Saulius Jankauskas

• **Gabijos skaučių tunto skautės** spalio 2 ir 3 d. iškylaus K. Kodatienės "Nidos" vasarvietėje, Linden, Michigan.

• **Prano Baltuonio** šaknų skulptūrų paroda Lietuvių Namuose įvyks lapkričio 25, 26, 27 ir 28 d.

• **Jaučio kepimas** Dainavoje įvyks spalio 10 d. Kam nepatiks jautis, galės svetainėje gauti ir kitokių valgių. Gera proga visiems atvykti tą dieną į Dainavą ir pasigrožėti rudens jautis Dainavos vietovėmis.

• **Dainavos tradicinis** balis įvyks lapkričio 13 d. Mercy kolegijos salėje.

• **Detroito birutininkės** lapkričio 14 d. Lietuvių Namuose minės savo veiklos sukaktį ir turės vaises.

• **Amerikos Lietuvių Radijo klubo** "Lietuvių Balsas" pietūs ir meninė programa įvyks 1972 m. sausio 23 d. Lietuvių Namuose. (ag)

NEW YORK

• **Dail. J. Bagdono** kūrinių paroda atidaroma spalio 8 Kolumbo vyčių salėje, 86-22 85 St., Woodhavene. Bus išstatyti keturi nepaprastai dideli paveiksai, kurie vaizduoja Lietuvos partizanų epochą. Prie didžiųjų paveikslų bus prijungta ir keletas mažesnių. Atidarymas bus 7:30 v. v. Kalbės Lietuvių Bendruomenės centro valdybos pirmininkas Vytautas Volderas, Parodą bus galima lankyti šeštadienį ir sekmadienį. Parodą globoja N. Y. Lietuvių Bendruomenės apygardos valdyba.

• **Pulk. Antanas Rugys**, iš Paterson, N. J., nenuilstantis lietuvių organizacijų darbuotojas BALFO centro namų įsigijimui — perkėlimui į geresnį ir lietuvių apgyventą rajoną pažadėjo sukelti 500 dol. paramą. Pulk. A. Rugio 70 metų sukačiai paminėti iš organizacijų atstovų sudarytas komitetas ruošia jam pagarbą.

WORCESTER

AUKŠTO LYGIO KONCERTAS

LB Worcesterio apylinkės ruoštas solistės Ginos Čapkauskienės koncertas-reitalis, š. m. rugsėjo 18 d., buvo sėkmingas, ypač, meniniu atžvilgiu.

Solistės, keturiomis kalbomis, išpildyta dainų ir arijų programa; klausytojų buvo labai šiltai ir entuziastiškai sutikta.

O vietinio "Worcester Telegram" laikraščio muzikos kritikas Raymond Merrin, labai palankiai, net išgirančiai solistę įvertino.

Tai retas įvykis Worcesteri. (vd)

JURGIS GLIAUDA

My dear comrade I will
be down of ruins —
ship and go with you
there — it is a pos-
sibility — give my
love — keep a
lookout — Simas

SIMAS

Kaina 3 doleriai.

Lietuvos Generalinio Konsulo

DR. PETRO DAUŽVARDŽIO

netekus, žmoną JUZĘ DAUŽVARDIENĘ,

NE, sūnų PETRĄ ir sūnų šeimas už-

jaučiame ir kartu liūdime

Eugenija, Danguolė,
Juozas, Eugenijus
Bartkai
Ona Pulkaunikienė

Lietuvos Generaliniam Konsului
Chicagoje

A. A.

DR. PETRUI DAUŽVARDŽIUI

mirus, Ponį JUZĘ DAUŽVARDIENĘ ir artimuosius nuoširdžiai užjaučiame

Amerikos Lietuvių
Tautinės Sąjungos
Valdyba

Lietuvos Generaliniam Konsului,
tauriam lietuviui patriotui,

A. A.

DR. PETRUI DAUŽVARDŽIUI

mirus, jo žmonai JUZEI DAUŽVARDIENEI ir artimiesiems gilią užuojautą reiškia

Vilties Draugijos Valdyba
ir
Dirva

Brangiai VINCEI JONUŠKAITEI

ZAUNIENEI LESKAITIENEI,

mirus jos mylimai seseriai

KAZIMIERAI JONUŠKAITEI,

reiškiame giliausią užuojautą

Steponas Nasvytis
su dukromis, sūnumis
ir jų šeimomis:

Aldona ir Juozas
Augustinavičiai

Birutė ir Julius
Smetonai

Brigita ir Algirdas
ir

Jaunutis Nasvyčiai

PADĖKA

Šių metų rugpiūčio mėn. 5 dieną, tolimojoje Austrijoje — Salzburgo mieste, mano mylimam vyrui

JURGIUI BIELIŪNUI,

amžinai atsiskyrus iš gyvųjų tarpo, visiems laisvajame pasaulyje ir Lietuvoje gyvenantiems velionies draugams, pažįstamiems bei mūsų šeimos bičiuliams buv. Venezuelos Lietuvių draugijai Chicagoje, tautinių šokių ansamblui GRANDINĖLEI, L. T. M. ČIURLIONIO ansambliui ir mūsų giminėms, taip skausmingoje valandoje toli nuo saviškių, mane nuoširdžiai užjautusiems ir dvasiniai stiprinusiems, reiškiau gilią padėką.

Nuliūdusi

žmona Vanda Bieliūnienė

Venezuela-Maracay
1971. 9. 23